

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejerskerne

COVID-19

GÅDEN OM SENFØLGER

INVALIDERENDE
SYMPTOMER TRODS
SUNDE ORGANER

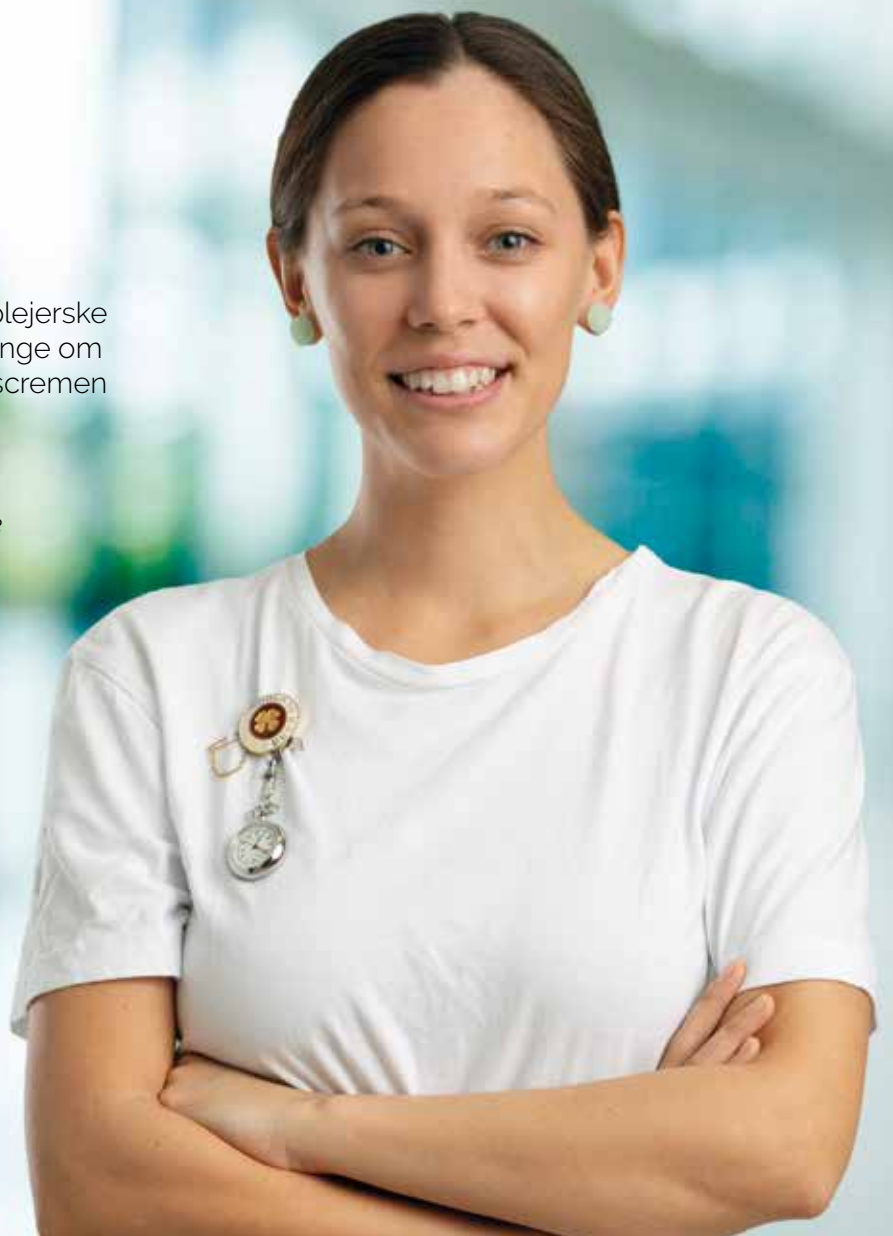
STYRK SAMMENHÆNGEN MELLEM SKOLE OG PRAKTIK

“JEG BLIVER
KLÆDT BEDRE PÅ”

Professionsbacheloren har rundet de 20 år og er anerkendt blandt både sygeplejersker, undervisere og studerende. Men overgangen fra studerende til nyuddannet er svær for mange. Derfor har **Isabella Arup Gregersen** meldt sig til et udviklingsprojekt på Rigshospitalet, hvor hun tilbringer de sidste studiemåneder i klinik fremfor foran pc'en.

I mit daglige arbejde som sygeplejerske afspritter jeg hænder mange gange om dagen. Her er Dr. Warming basiscremen uundværlig for mig.

” **Cecilie Ringgaard Rivas**
neonatal intensiv sygeplejerske

DR. WARMING BASISCREME

– førstehjælpen til tør hud og afsprittede hænder

Dr. Warming basiscreme er en blødgørende og fugtbevarende 92% fedtcreme. Velegnet som hudpleje ved børneeksem, psoriasis, meget tørre hænder og sprækkede hæle. Virker kløestillende.

Dr. Warming Basiscreme er dansk produceret, indeholder kun 4 ingredienser og er testet på hudafdelingen på Bispebjerg Hospital.

drwarming.dk

– produktinformation og forhandlerliste

LEDER

Kære politikere: Prioritér psykiatrien nu

 Sundhedsstyrelsen har nu lanceret det faglige oplæg til en 10-årsplan for psykiatrien. Nu skal Christiansborgpolitikkerne tage ansvaret på sig og få lavet en 10-årsplan for psykiatrien. De skal sætte økonomi og handling bag ordene. Alt for længe har psykiatrien lidt under manglende politiske prioriteringer.

Det faglige oplæg sætter tydelig retning for den samlede psykiatri. Anbefalingerne er ikke til at tage fejl af. De 37 anbefalinger bekræfter behovet for forpligtende og langsigtede investeringer, der bl.a. skal fremme mental sundhed, forebygge psykisk sygdom og give mennesker med en sindslidelse et meningsfuldt liv.

Rapporten understreger behovet for tilstrækkelige normeringer, kompetenceudvikling, forbedring af rammerne for psykiatrisk forskning og øget fokus på tidlig opsporing. Det ligner mange af de ønsker,

som Dansk Sygeplejeråd også har til den kommende 10-års plan.

I Dansk Sygeplejeråd vil vi holde skarpt øje med arbejdet og ikke mindst presse på for, at anbefalingerne omsættes til handling. Vi kan ikke være andet bekendt.

Derfor: Kære politikere på Christiansborg. Det er nu, I skal lægge en ambitiøs og langsigtet plan for psykiatrien. Det er ikke tilstrækkeligt med et engangsbetalt og her-og-nu-løsninger. Det er nu, I skal prioritere at investere i psykiatrien. Det er på høje tid.

Dorthe Boe Danbjørg

*Dorthe Boe Danbjørg,
næstformand*

I JANUAR HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

DR DK

"Nogle steder har det været nødvendigt at lukke afsnit og skære ned på operationskapaciteten. Og det skyldes ikke corona eller overenskomstforhandlingen. Det er fordi, der er for få medarbejdere."

JOHN CHRISTIANSEN

Kredsformand i DSR Kreds Syddanmark

NORDJYSKE
Sjælland

"De rammer, man arbejder i, skal ikke være så stramme, at man skal haste forbi en patient, der gentagne gange forsøger at få hjælp fra en – fordi der er alt for mange andre patienter, man er nødt til at hjælpe først. Og tiden må ikke være så presset, at man som hjemmesygeplejerske lukker borgers døren bag sig med et sug i maven."

CHRISTINA WINDAU HAY

kredsformand i DSR Kreds Nordjylland

POLITIKEN

"Det bliver vildt bøvlet. Ikke på grund af coronapatienter, men simpelthen fordi de besparelser og nedskæringer, der har været de sidste mange år, er slået gigantisk igennem med covid-19. Samtidigt med at alle dem, der arbejder i sundhedsvæsenet, også er mennesker, der bliver syge."

GRETE CHRISTENSEN

formand Dansk Sygeplejeråd, (om bemandingsproblemer pga. sygemeldinger som følge af omikron)

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
JETTE BAGH
jba@dsr.dk
Telefon: 4695 4187

Art Director (Barsel)
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4108

Journalist
KRISTINE JUL ANDERSEN
kja@dsr.dk
Telefon: 4695 4278

Grafiker
MARIA FRIMANN STORM
mfs@dsr.dk
Telefon: 4695 4281

Art Director
SASJA HERMANSEN
sh@dsr.dk
Telefon: 4695 4117

Art Director
HANNE GRØNLUND
hgr@dsr.dk
Telefon: 4695 4106

Næste nummer af Sygeplejersken udsendes
7. - 10. marts 2022

Hvis Sygeplejersken udebliver
Log ind på dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Kontakt
→ Har du ikke modtaget Sygeplejersken?
Udfyld og send blanketten, og bladet bliver eftersendt.

Distribueret oplag
Perioden 2020-21 78.501 ekspl.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2021) 975,00 kr. + moms

Løssalg
79,00 kr. + moms.
Kontakt Media-Partners på
abonnement@media-partners.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, Telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: Stibo

Annoncer: Media-Partners, Det Gl. Mejeri, Alhøjvej 2,
Stilling, 8660 Skanderborg, Telefon: 2967 1436

Stillingsannoncer: stillinger@media-partners.dk
Tekstsideannoncer: annoncer@media-partners.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.:
www.dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Om Sygeplejersken

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos
og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den
elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redak-
tionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydel-
ser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redak-
tionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uop-
fordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg,
udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsidefoto: Nikolai Linares

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30,
1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk,
www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

TRYK
5041 0004

INDHOLD

TEMA

SKOLE OG PRAKTIK I TÆT PARLØB, TAK

20 år efter lanceringen af professionsbacheloren i sygepleje, efterspørger studerende og undervisere bedre sammenhæng mellem skole og praktik. Bacheloren skal også suppleres af en klinisk basisuddannelse, mener flere. Det kan forebygge sygemeldinger og ansvarschok blandt nyuddannede.

SIDE

20

22 TILBYD DE NY-
UDDANNEDE EN
KLINISK BASIS-
UDDANNELSE

27 KLINISKE VEJLEDERE
I EN PRESSET
HVERDAG

28 UDDANNELSES-
INSTITUTIONERNE
SKAL TURDE
TÆNKE NYT

30 PROFESSIONS-
BACHELOREN
KORT

32 7. SEMESTER BYDER
MEST PÅ PRAKTIK

34 PLADS TIL
FORBEDRING

COVID-19-SENFØLGER

Susie Wordenskjold blev smittet med corona i foråret 2020, og senfølger plager hende stadig. Sygdommen ramte også hendes far, og forløbet har bragt hende på en mission.

SIDE 50

Stolthed og entusiasme præger sygeplejersker

Sygeplejersker er udpræget stolte af deres arbejde. Se foreløbige konklusioner i den store spørgeskemaundersøgelse Den Danske Sygeplejerskekohorte.

SIDE 58

[TESTEN]

FOLKE- SYGDOMME

Hvad er egentlig en folkesygdom, og kan den forebygges eller bekæmpes? Test din viden.

SIDE 45

Skiftedag

HJEMMEARBEJDET GIVER MIG RO

I Susanne Reiter Elbæks nye job er der tid til samtale, omsorg og empati. Og så kan hun arbejde hjemme. To dage om ugen skifter hun storkontoret ud med hjemmekontor, hund og gåture i frokostpausen.

SIDE 66

SYGEPLEJESTUDERENDES

Praktikpris

For 10. gang blev et lærerpraktiksted i hver region kåret som årets praktiksted. Børne- og Ungemodtagelsen på Hørlev Hospital var én af vinderne.

SIDE 40

HØRT!

SUNDHEDSSEKTOREN SKAL GENOPTRÆNES

Søren Brostrøms udtalelse om, at travlhed og vagt arbejde gør det svært at fastholde erfarent personale modsiges af **Ditte Hammers** samvær med energiske kolleger i træningslokalet. Det er moralsk stress der tærer.

SIDE

17

PhotoPanels™

Billeder, der giver ro i sindet og positive tanker

Silentia PhotoPanels giver både ro, afskærmning og en behagelig følelse. Forskning viser, at billeder og farver kan have en positiv indflydelse på mennesker ved at sænke blodtrykket, vække de positive tanker og lindre stress, smerte og uro. Denne viden er til stor hjælp for personalet på sygehuse, i ældreplejen og andre plejesektorer. PhotoPanels sikrer samtidig optimal hygiejne og afskærmning, der ikke virker indelukket.

■ Design din skærm på [EasyScreenDesign.com](https://www.EasyScreenDesign.com)

Silentia ApS ■ 39 90 85 85 ■ [silentia.dk](https://www.silentia.dk)

10-ÅRS PLAN FOR PSYKIATRIEN RYKKET ET SKRIDT NÆRMERE

Afstigmatisering, forebyggelse, børn og unge, retspsykiatri og socialpsykiatri. Det er bare nogle af emnerne i det faglige oplæg til en kommende 10 års plan for psykiatrien. Nu skal viden omsættes til politisk handling.

Tekst MAI BRANDI LUDVIGSEN · Foto JEPPE CARLSEN / RITZAU SCANPIX

Med en ny rapport fra Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen er en 10 års plan for psykiatrien rykket et skridt nærmere. Rapporten 'Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser' beskriver status og udfordringer på området og giver bud på løsninger. Helt overordnet bekræfter rapporten med sine 37 anbefalinger fordelt på ni indsatsområder, at der er brug for en plan.

Ifølge rapporten er antallet af patienter med psykiske lidelser på sygehusene steget med ca. 30 pct. i løbet af de seneste 10 år, og i almen praksis er mindst 25 pct. af det samlede antal henvendelser om psykiske problemstillinger. Samtidig er der flere børn og unge, der får stillet en psykiatrisk diagnose.

Det giver stigende pres mange steder, og rapporten beskriver, at der på en række områder er behov for at løfte kvaliteten. Det

kræver, at der opbygges den nødvendige kapacitet på de områder, hvor indsatserne er mangelfulde, og at der bliver sikret tilstrækkeligt kvalificeret personale til indsatserne.

Mangel på medarbejdere udfordrer

Rapporten beskriver, at en væsentlig udfordring, er problemer med at rekruttere og fastholde kvalificerede medarbejdere. Samtidig peger den også på generelle udfordringer med kompetenceniveauet i psykiatrien.

Udfordringer som det også er afgørende for Dansk Sygeplejeråd, at der findes løsninger på:

"Mangel på sygeplejersker har store konsekvenser. Vi har set, at der er en sammenhæng mellem for få sygeplejersker og f.eks. tvang. Det rammer også patienterne, hvis vi ikke sikrer de rette kompetencer, fordi vi så risikerer at gå på kompromis med kvaliteten i patientplejen. F.eks. når

der er tale om mennesker med komplekse problemstillinger, hvor der er brug for specialfaglig viden," siger Dorthe Boe Danbjørg, næstformand i Dansk Sygeplejeråd.

I Fagligt selskab for psykiatriske sygeplejersker er man enige. Her fremhæver formand Inge Løper Gustavsen, at det er afgørende for kvaliteten af sygeplejen, at der er nok sygeplejersker:

"Vi må ikke underkende betydningen af, at der er tid nok til at opbygge den gode relation. Den er afgørende, hvis patienten skal få det bedre. Derudover er det vigtigt, at systemet opbygges, så det tilgodeser den enkelte borger med psykiske udfordringer fremfor at tilgodese systemets rutiner. F.eks. ved at etablere en fælles indgang til psykiatrien, så borgeren undgår at skulle henvende sig forgæves og opleve ikke at få hjælp." ●

Læs mere på side 36

144 intensivsygeplejersker forsvundet på et år

Mangel på specialiserede sygeplejersker og lukkede sengepladser presser landets intensivafdelinger.

Tekst **MAI BRANDI LUDVIGSEN**
Foto **ÓLAFUR STEINAR GESTSSON/RITZAU SCANPIX**

En sygeplejerske trøster en patient med covid-19, der er kommet til bevidsthed på Herlev Hospitals Afdeling for Bedøvelse, Operation og Intensiv Behandling i Region Hovedstaden i maj 2020.

Det er ikke senge, linoleum og udstyr, der mangler. Når antallet af intensivsenge er blevet færre – og det under en pandemi – skyldes det manglen på kvalificerede sygeplejersker.

Antallet af sygeplejersker på intensivafdelingerne, som har en intensiv specialuddannelse, er faldet fra 1.918 i 2020 til 1.774 i 2021. Det viser en opgørelse fra Sundhedsstyrelsens Råd for Sygeplejerskers Special- og Videreuddannelse. Dermed har 144 sygeplejersker forladt deres arbejde på en intensivafdeling på blot et år.

Situationen skyldes dog ikke kun covid-19, men at der i mange år har været en stigning i aktivitet uden medfølgende økonomi, lyder det fra formand for Det faglige selskab for anæstesi-, intensiv- og opvågnings- og sygeplejersker, Dorte Söderberg:

”Vi har længe gjort opmærksom på manglen på specialuddannede sygeplejersker. Med en pandemi oveni har en del sygeplejersker nu kastet håndklædet i ringen og forladt intensivspecialiet eller sygeplejefaget. De, som er tilbage, har endnu

flere vagter, og oven i det skal de varetage oplæring af nye kolleger, som på sigt kan afhjælpe denne pressede situation. Det er ikke holdbart.”

Næstformand i Dansk Sygeplejeråd Dorte Boe Danbjørg advarer mod at tro, at man har løst problemet med en midlertidig vinterpakke. Der skal permanente løsninger til:

”Nu gælder det om at komme i gang med at gøre en indsats for at fastholde og rekruttere, så vi kan sikre, at vi fortsat har specialiserede intensivsygeplejersker, der har lyst til at arbejde på landets intensivafdelinger,” siger hun.

Skuden vendt

En sådan indsats handler om mange ting, og det er også erfaringen fra Rigshospitalets Neurocenter, som er en af flere intensivafdelinger på Rigshospitalet. Her har man også oplevet, at sygeplejerskerne begyndte at sive, og afdelingen måtte lukke to senge.

”Vi har haft de samme udfordringer, som alle andre, men har nu fået sat en prop i. I midten af 2020 kunne vi godt se,

at folk begyndte at søge væk, men nu går det den anden vej,” siger René Richard, der er ledende oversygeplejerske på Rigshospitalets Neurocenter.

Det er sket gennem en særlig indsats, hvor der især har været fokus på tre områder: ledelse, udviklingsmuligheder og work-life balance.

”Ledelse er helt essentielt, og vi har gjort ledesspændet mindre ved at ansætte flere afdelingssygeplejersker. Det har givet en meget mere synlig og nærværende ledelse, hvor der er tid til at sparre. Samtidig er der blevet frigivet ledelsestid ved at ansætte en til at lægge vagter,” fortæller René Richard.

Derudover er der kommet mere fokus på uddannelse og kompetenceudvikling. Og endelig er der kommet mere fokus på work-life balance og det sociale sammenhold på afdelingen. Konkret er vagtplanen blevet mere fleksibel, så det giver mening for den enkelte, bl.a. er der indført differentierede mødetider, så man f.eks. kan møde 8.30-16.30 i stedet for 7-15, hvis man har brug for tid til at aflevere børn. ●

111.000

Så mange danskere har et forbrug af smertestillende opioid-piller, der enten er ”uhensigtsmæssigt højt” (74.000) eller overstiger myndighedernes anbefalinger (37.000). Det viser hidtil ikke-omtalte tal fra Sundhedsdatabasen ifølge Berlingske. Tallene er fra 2019. Det er især to præparater, Oxycontin og Oxycodon, der vækker bekymring. ”Disse præparater er ikke egnet til langtidsforbrug for andet end cancersmerter. Dels kan man udvikle afhængighed. Dels mister præparaterne effekt over tid, og så har patienterne brug for mere for at dulme smerterne,” siger professor og smerteforsker Lars Arendt-Nielsen til Berlingske.

Oxycontin var i centrum af den store opioidskandale i USA, der har medført omkring en halv million dødsfald og gjort millioner af amerikanerne afhængige.

BEHANDLING AF UNGE KRÆVER NOGET SÆRLIGT

”Behandlingen af unge med kroniske sygdomme skal ikke overlades til ildsjæle. De skal tilbydes den bedste behandling – altid! Og det stiller krav til sundhedsvæsenet.”

Sådan lyder budskabet fra Ungepanelerne i Danmark til sundhedsprofessionelle, der behandler unge patienter i hverdagen.

Knap hver femte ung i Danmark lever med en alvorlig eller kronisk fysisk eller psykisk sygdom. Men trods forskellige diagnoser oplever de unge fælles udfordringer i forbindelse med kontakt

til sundhedsvæsenet, ufleksible regler i uddannelsessystemet og uigennemskuelighed i forhold til sociale ydelser og støttemuligheder.

Ungepanelerne i Danmark består af unge med kroniske og alvorlige sygdomme i alderen 14-29 år, som deltager i lokalt forankret, organisatorisk brugerinddragelse i form af lokale ungepaneler på hospitalerne. (hbo)

Læs mere på www.regionh.dk/ungepanel

Stor mangel på intensiv- sygeplejersker

Bare en enkelt af i alt 30 intensivafdelinger landet over beregnet for behandling af børn havde i perioden 2018-2020 det antal sygeplejespecialister til rådighed, som sundhedsmyndighederne anbefaler. De manglende sygeplejespecialister blev erstattet af sundhedspersonale uden de anbefalede kompetencer, viser en rapport fra netværket af intensive børneafdelinger i UK og Irland. Direktøren for den engelske sygeplejerskeorganisation RCN siger, at forholdet bekræfter konsekvensen af sygeplejerskemanglen: ”De fleste mennesker vil ikke tro, at kun en enkelt intensivafdeling for børn i hele England har tilstrækkelig bemanning for at fungere optimalt. Men det er kendsgerningerne og et resultat af manglen på sygeplejersker.”

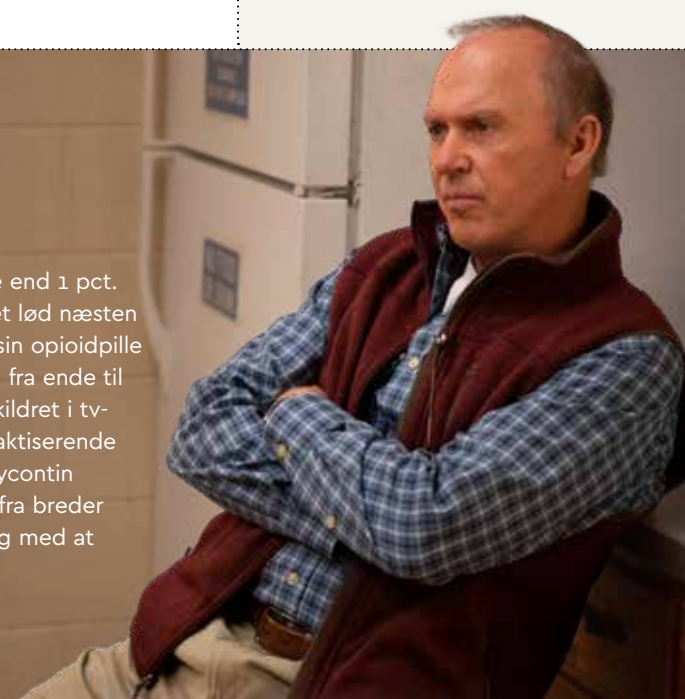
(hbo)

Serie

Dopesick

En opioidkur mod smerter! Og med så minimale bivirkninger, at færre end 1 pct. bliver afhængige af mirakelpillen. Uanset hvor ofte man tager den. Det lød næsten for godt til at være sandt, da amerikanske Purdue Pharma lancerede sin opioidpille Oxycontin i midten af 90'erne. Det var da også en kynisk, grådig løgn fra ende til anden. Omkring 500.000 dødsfald senere kan opioidskandalen ses skildret i tv-serien 'Dopesick' på Disney+. Michael Keaton har hovedrollen som praktiserende læge i en lille minearbejder by, hvor arbejdsskaderne står i kø, og Oxycontin bliver den lokkende løsning på de mange ryg- og ledsmerter. Og derfra breder opioidkatastrofen sig fra by til by i det amerikanske samfund. Samtidig med at nettet uendelig langsomt strammes om ledelsen i Purdue Pharma.

'Dopesick' kan streames på Disney+

BEDRE OVERGANGE FRA TEORI TIL PRAKSIS

Flere steder i landet har professionshøjskoler og praktiksteder gang i projekter, som skal sikre bedre sammenhæng mellem teori og praksis. Også overgangen fra studerende til nyuddannet er i spil.

Tekst CHRISTINA SOMMER · Foto NIKOLAI LINARES

På Amager Hospital er et tomt sengeafsnit netop blevet omdannet til Enhed for Klinisk Træning. Her vil de sygeplejestuderende som supplement til deres praktikophold få mulighed for at øve kliniske færdigheder som f.eks. personlig pleje og forflytninger under vejledning af kliniske undervisere og vejledere fra hospitalsafdelinger, kommuner og Københavns Professionshøjskole.

I den anden ende af landet er VIA Sygeplejerskeuddannelsen Aarhus, Aarhus Universitetshospital og Aarhus Kommune godt i gang med projektet 'Klinisk dygtighed - vejledning i et alternativt struktureret og klinisk funderet sidste uddannelsesår'. Formålet er bl.a. at udvikle og afprøve nye måder at kombinere teori og praktik på 6.-7. semester.

Det er bare to eksempler på, hvordan professionshøjskoler og praktiksteder

landet over arbejder på at styrke sammenhængen mellem teori og praksis og skabe bedre overgange fra studie- til arbejdsliv. Det glæder næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorthe Boe Danbjørg.

”Det famøse forhold mellem teori og praksis har altid drillet os lidt - både i forhold til fordeling og bedst mulig sammenhæng. Der sker rigtig mange gode ting i øjeblikket, men jeg tror, at samarbejdet mellem professionshøjskolerne og klinikken kan blive meget tættere.”

Kigge på alle overgange

Bodil Bjørnshave Noe, sygeplejerske, ph.d. og docent ved UC Syd, Udvikling og Forskning Campus Esbjerg, ønsker også mere ping-pong mellem skole og klinik.

”Vi er meget bevidste om, at vi kan have bedre og meget mere kontakt med klinikken. Der er behov for at kigge på alle overgange og finde nye måder til,

hvordan underviserne på skolen kan holde bedre kontakt og mødes med praktikstederne på,” siger hun og tilføjer:

”Det drøftes f.eks., om vores bachelorstuderende kan blive tilknyttet en fast afdeling de sidste syv-otte måneder af uddannelsen, så de kan være med til at udvikle noget med afsæt i afdelingen. Hvilket de studerende kan lære af, og afdelingen få glæde af.”

Et lignende udviklingsprojekt kører i øjeblikket på Rigshospitalet, hvor 7. semesterstuderende Isabella Arup Gregersen og hendes makker er godt i gang med deres bachelorprojekt, som skal afleveres i marts:

”Jeg tror, forløbet klæder mig meget bedre på til at kunne agere som nyuddannet,” siger hun. ●

Læs mere om Isabella Arup Gregersens erfaringer i temaet om professionsbacheloren side 20.

Flere timer kræver højere løn og bedre arbejdsmiljø

En arbejdsmiljøundersøgelse foretaget af DSR Analyse viser, at 38 pct. af de adspurgte sygeplejersker er rede til at arbejde flere timer, hvis lønnen stiger.

Tekst **HELLE LINDBERG**

Knas med arbejdsmiljøet og problemer med at få hverdagen til at hænge sammen er blandt de primære årsager til, at sygeplejersker går på deltid – men en højere løn kan få dem til at arbejde mere. Det viser en arbejdsmiljøanalyse foretaget af DSR Analyse.

Undersøgelsen er gennemført i perioden 24. februar til 19. marts 2021 blandt 6.000 beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, hvoraf 43 pct. besvarede undersøgelsen. Af disse har 44 pct. angivet, at de er ansat mellem 30 og 36,9 timer om ugen. 9 pct. har oplyst, at de er ansat under 30 timer om ugen. De øvrige 47 pct. er ansat på fuld tid.

Blandt de sygeplejersker, der er på nedsat tid, har 18 pct. svaret, at det skyldes faktorer i arbejdsmiljøet. 42 pct.

har desuden svaret, at de ikke kan få arbejds- og privatliv til at hænge sammen, hvis de arbejder på fuld tid.

Der er dog forskel på regioner og kommuner, når det kommer til årsagerne til deltid. I regionerne svarer 24 pct. af de adspurgte deltidssygeplejersker således, at deres nedsatte tid skyldes faktorer i arbejdsmiljøet. I kommunerne drejer det sig om 12 pct.

Flere penge og mindre pres

Deltagerne i undersøgelsen er også blevet spurgt, om der er noget, der kan få dem til at arbejde flere timer om ugen. Her svarede 38 pct. af alle de adspurgte, at en større økonomisk gevinst i form af højere løn eller tillæg kan få dem til at arbejde mere.

25 pct. svarede desuden, at et bedre arbejdsmiljø – f.eks. i form af lavere arbejds- og mindre travlhed og mere kollegial opbakning – kan få dem til at gå op i tid.

Af øvrige gulerødder nævner deltagerne bl.a. større indflydelse på planlægning af deres arbejdstid, mindre weekendarbejde og færre aften- og nattevagter. ●

Mangler 13 mio. sygeplejersker

En netop offentliggjort rapport fra Verdenssundhedsorganisationen WHO advarer om, hvordan covid-19-pandemien har forværret tilstanden for antallet af verdens sygeplejersker.

Skal WHO's målsætning om universel sundhedsdækning nås, kræver det tilgang af yderligere 13 mio. sygeplejersker inden for de næste 10 år, fremgår det af rapporten.

Præsidenten for den internationale sygeplejerskeorganisation ICN, Pamela Cipriano, er enig:

"Uden sygeplejersker er det klart, at vores sundhedssystemer vil bryde sammen. Alle beviserne i denne rapport viser, at det er afgørende at handle på en ny tiårsplan, der garanterer investeringer for at stabilisere og opbygge sygeplejerskearbejdsstyrken."

(hbo)

Fag& Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Særligt sårbare patienter får individuelt tilpasset forløb

Særligt sårbare patienter, som har svært ved at forstå og navigere i det danske sundhedsvæsen, får tilbudt et individuelt tilpasset forløb med udgangspunkt i den enkelte patients ønsker og behov. Det sker på Urinvejskirurgisk Afdeling, Hospitalsenheden Vest, Holstebro.

Statistiske data og opfølgende telefoninterview med ledsagere og pårørende til særligt sårbare patienter viste, at den styrkede indsats reducerede

unødigt ventetid på indlæggelsesdagen samtidig med, at de pårørende og ledsagerne var meget tilfredse, da de oplevede, at afdelingen havde blik og forståelse for den enkelte person.

(hbo)

Læs artiklen 'Særligt sårbare patienter får et individuelt tilpasset forløb' i Fag&Forskning nr. 4/2021.

NORGE

Bakterieudbrud på 10 sygehuse tre er døde

Et bakterieudbrud på 10 sygehuse fordelt over det meste af Norge har indtil videre kostet tre patienter livet. De var alle indlagt pga. covid-19. Der er tale om den almindeligt forekommende bakterie *Pseudomonas aeruginosa*, som førte til blodforgiftning af de tre patienter. Bakterien fører sjældent til alvorlig sygdom hos almindeligt friske mennesker, men den kan medføre alvorlig infektion hos intensivpatienter og patienter med svækket immunforsvar.

De norske sundhedsmyndigheder har efterfølgende fundet frem til, at yderligere 15 indlagte patienter landet over er smittet med bakterien. Myndighederne kan dog ikke påvise nogen sammenhæng mellem de smittede.

(hbo)

Kilde: sykepleien.no

Godt nyt om bedre patientsikkerhed i fængslerne

”Der har længe været et behov for, at man kigger på det sundhedssystem, der er opbygget i landets fængsler, og sikrer, at der findes ordentlige retningslinjer og systemer. Derfor er det en god nyhed, at kriminalforsorgen nu tager et skridt frem mod bedre patientsikkerhed ved at indføre elektroniske patientjournaler i fængslerne,” siger næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorthe Boe Danbjørg.

Indførelse af den elektroniske patientjournal i fængslerne er et af mange elementer, som indgår i den politiske aftale om flere økonomiske midler til kriminalforsorgen, der før jul blev vedtaget som en del af finanslovsforliget.

Dansk Sygeplejeråd har i flere år arbejdet for at få styrket den sundhedsfaglige indsats i fængslerne. Det kræver både ansættelse af flere sygeplejersker og større fokus på patientsikkerheden, forklarer Dorthe Boe Danbjørg.

”Vi så gerne, at der også havde været sat midler af til en opnormering af den sundhedsfaglige indsats. Flere sygeplejersker i fængslerne kunne have været med til at forbedre arbejdsmiljøet for sygeplejerskerne. Der er lige nu – lige som mange andre steder i sundhedsvæsenet – ikke balance mellem omfanget af opgaver og antallet af ansatte sygeplejersker, og det er der nødt til også at findes en løsning på,” siger hun.

I aftalen indgår flere end 60 forskellige indsatsområder, som i de næste år skal bidrage til at styrke kriminalforsorgen og forbedre forholdene for indsatte i fængslerne.

Kriminalforsorgen er i gang med de første drøftelser om prioritering af de mere end 60 initiativer i flerårsaftalen, men det er endnu for tidligt at fortælle mere konkret om de enkelte projekter. ●

(alp/hbo)

Fag&Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Fagfeltet 'Narrativ medicin' vokser frem

I de senere år er fagfeltet Narrativ medicin vokset frem som en forlængelse af den humanistiske sundhedsforskning i Danmark og en engelsk-amerikansk bevægelse. Også i Sverige og Norge vokser medicinsk humaniora i udbredelse og indflydelse som forskningsfelt, ikke mindst på de sundhedsfaglige og medicinske uddannelser. Samtidig vinder ny inter-

ventionsforskning frem med filosofisk dialog, fælleslæsning og kreativ skrivning for mennesker i rehabilitering, i recovery eller i risikogrupper.

(hbo)

Læs artiklen 'Sundhedshumaniora i sygepleje' i *Fag&Forskning* nr. 4/2021

BEDRE PRAKTIK MED NYE LOMMEKORT

Sygeplejestuderendes Landssammenslutning har udviklet nye lommekort, som skal hjælpe til mere refleksion i praktikken.

Tekst **DIANA MAMMEN**

Sygeplejerskerne har et stort medansvar sammen med de kliniske vejledere til at reflektere med og vejlede os sygeplejestuderende, for at hjælpe med at styrke koblingen mellem teori og praksis,” begrunder SLS-formand Charlotte Gøtstad Sørensen tilblivelsen af de nye lommekort. Kortene er et konkret værktøj, som sygeplejersker, der går sammen med studerende, kan gøre brug af. De kan med gode råd og refleksionsspørgsmål løfte kvaliteten af de studerendes praktikforløb. Håbet er, at de vil inspirere og vejlede sygeplejersker til at italesætte fagligheden i samspil med de sygeplejestuderende, så refleksion ikke kun sker mellem de studerende og en klinisk vejleder.

”Særligt i disse tider, med et ekstra presset sundhedsvæsen, oplever vi sygeplejestuderende, at der kan gå lang tid imellem, at

vi ser vores kliniske vejleder. Derfor er det blevet et langt større kollektivt ansvar på praktikstederne at sikre god og konstruktiv vejledning og refleksion,” siger Charlotte Gøtstad Sørensen og påpeger, at koblingen mellem teori og praksis skal fylde mere, for det er, når studerende sætter faglige argumenter på dén sygepleje de foretager, at de vokser i faget, og lige præcis det kan de nye lommekort hjælpe til. ●

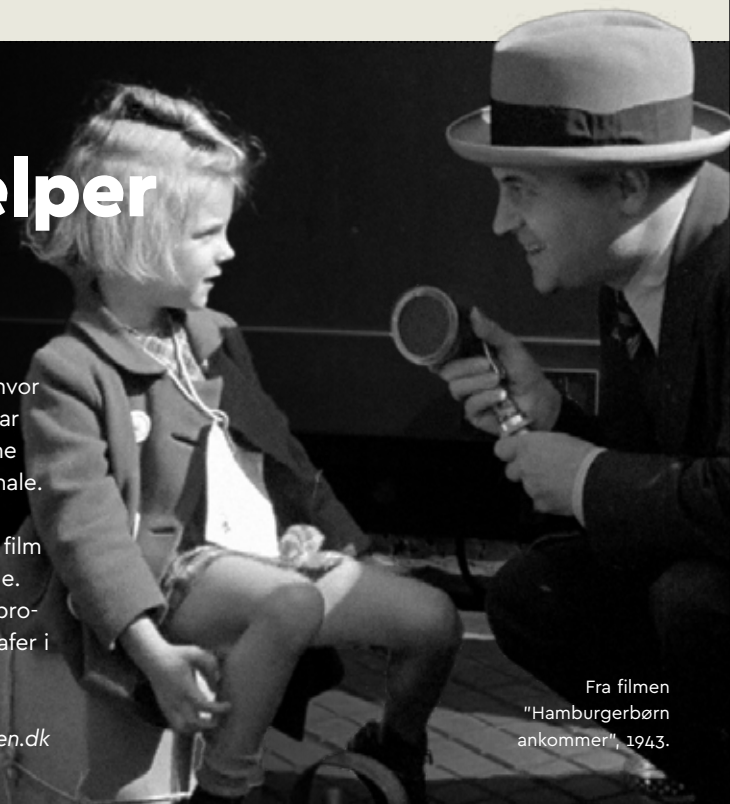
Film

Historiske film hjælper demensramte

Filminstituttet har udviklet og testet pilotprojektet ErindringsBio, hvor historiske film indgår i arbejdet med demenspatienter. Projektet har vist, at film kan fastholde minder, stimulere hukommelsen og danne basis for samtale mellem demensramte, pårørende og plejepersonale.

ErindringsBio består af en række filmpakker med dokumentariske film og klip og suppleres med materialer, der skal lægge op til samtale. Den A.P. Møllerske Støttefond har netop bevilget 2,45 mio. kr. til projektet, der nu bliver rullet ud som et tilbud til plejehjem og biografier i hele landet samt via en app.

Du kan finde ErindringsBio med tilhørende materiale på filmcentralen.dk

Fra filmen "Hamburgerbørn ankommer", 1943.

"Fokuser på, at det enkelte plejehjem skal arbejde efter at tage udgangspunkt i den enkeltes behov. Det er til gavn for alle ældre, også i forhold til religion og kultur," fremhæver Inge Jekes, formand for det faglige selskab for kommunalt ansatte sygeplejersker, i et indlæg i Altinget.dk

Ikke-vestlige borgere og plejehjem

Fokuser på den enkeltes behov

Tekst **HENRIK BOESEN** · Arkivfoto **KOMMUNALSUNDHED.DK**

Styrk undervisningen på grunduddannelsen i de særlige forhold, som gælder for borgere med ikke-vestlig baggrund. Og følg det op i praktikken.

Inge Jekes, udviklingssygeplejerske og formand for Fagligt Selskab for Sygeplejersker i Kommunerne, bidrager med et længere indlæg på Altinget.dk, der har sat fokus på ældre med ikke-vestlig baggrund i fremtidens generelle ældrepleje.

Hun fremhæver, at der i Danmark findes plejehjem indrettet særligt til ældre med ikke-vestlig baggrund. Dette er ikke realistisk i mindre kommuner.

"Derfor fokuser på, at det enkelte plejehjem og den kommunale hjemmepleje og hjemmesygeplejen skal arbejde efter at tage udgangspunkt i den enkeltes behov. Det er til gavn for

alle ældre, også i forhold til religion og kultur," fremhæver hun.

Inge Jekes opregner en række årsager til, at ældre med ikke-vestlig baggrund sjældent kommer på plejehjem: manglende viden om mulighederne, sprogproblemer, som ikke kan afhjælpes gennem tolkning på grund af tre-årsreglen, generel stigmatisering i sundhedsvæsenet samt generelle økonomiske problemer som følge af, at man ikke har boet længe nok i landet til at optjene fuld folkepension.

Alt sammen strukturelle problemer, som landspolitikerne kan gøre noget ved, f.eks. i forbindelse med udarbejdelsen af en ny lov om ældre, opfordrer hun. ●

Læs også "Ældre og sygeindvandrere bliver tabt i systemet" i Sygeplejersken nr. 3/2019.

COVID-19 HAR SKABT BJERGE AF AFFALD

Enorme mængder af medicinsk affald fra covid-19-pandemien skader miljøet og truer menneskers sundhed. Sådan lyder advarslen fra Verdenssundhedsorganisationen (WHO), der i en rapport efterlyser nye metoder til at håndtere bjergene af brugte kanyler, mundbind, coronatest og hætteglas. Det anslås, at mere end 200.000 ton medicinsk affald har ophobet sig på verdensplan som følge af epidemien. Det har især givet problemer i lande, hvor der i forvejen mangler retningslinjer for håndtering af affald. ●

(hli)

Delta
Rengøring

Rengøring af lægeklinikker

Vi overholder Statens Serum Institut anbefalede retningslinjer for rengøring i lægeklinikker.

Med høj faglighed er vores medarbejdere rustet til opgaven.

Ring eller skriv - vi er landsdækkende

Delta Rengøring
Teglvej 1
4990 Saksøbing
Tlf. 4054 6546
delta@delta-rengoering.dk
www.delta-rengoering.dk

Kære sygeplejerskekollega,

Har du nogensinde overvejet et job i Psykiatrien? Personligt vidste jeg allerede, at jeg skulle arbejde i Psykiatrien, da jeg startede på uddannelsen. At jeg skulle arbejde med mennesker, der er på kanten af livet og – som et ekstra fagligt benspænd – i visse tilfælde ikke søger den hjælp, som de i stor grad har brug for.

Det kræver stor ydmyghed i tilgangen til patienterne og det er fagligt udfordrende. Som sygeplejerske i Psykiatrien er du det vigtigste redskab i sygeplejen. Der er ingen blodprøver, røntgenbilleder eller scanninger at læne sig op ad. Du har din tilgang til et andet menneske – og din evne til at ville forstå. Din lyst og faglighed til at være undersøgende på hvilken hjælp lige netop dén her patient vil have.

I Psykiatrien handler det hele om patienten. Og om hele patientens liv. Om deres relationer til venner og familie. Om de valg patienten træffer. Og om at støtte og guide patienten i de valg – også når patienten træffer andre valg, end dem du selv ville have truffet i situationen.

Når alt det her skal lykkes, så er det vigtigt med tværfaglighed. Vigtigt at du har lyst til at arbejde tæt sammen med læger, psykologer, SOSU'er, pædagoger, fysioterapeuter og ergoterapeuter. Lyst til at byde ind med din faglighed – og mod og tillid nok til også at lade andre byde ind med deres.

Da jeg stod som færdiguddannet sygeplejerske for ti år siden vidste jeg også, at jeg gerne ville arbejde med ledelse – og er gået målrettet efter det. Sideløbende med at jeg arbejdede som afdelingssygeplejerske læste jeg MBA på Syddansk Universitet. Jeg skrev min masteropgave om commitment blandt sygeplejersker. Om fastholdelse af medarbejdere. Noget jeg har haft rig mulighed for at beskæftige mig med efterfølgende – og noget vi har stor fokus på i Psykiatrien. At medarbejderne trives. Det gør i sidste ende en stor forskel for patienterne. For hånden på hjertet: hvem med ondt i livet har lyst til -og gavn af - at blive mødt af en sygeplejerske, der oftest har en rigtig dårlig dag?

Er du lidt mere nysgerrig på Psykiatrien nu? Det håber jeg. Måske endda så nysgerrig, at du får lyst til at tjekke www.jobipsykiatrien.dk?

Med venlig hilsen

Lotte, ledende oversygeplejerske i Psykiatrien Vest Region Sjælland

REGION SJÆLLAND
PSYKIATRIEN

- vi er til for dig

ANNONCE

HØRT! SEND SUNDHEDS-SEKTOREN TIL GENOPTRÆNING

Da Søren Brostrøm udtalte, at travlhed og vagtarbejde gør det svært at fastholde erfarent personale, gik sygeplejerske **Ditte Hammer** til tasterne. I Politiken skrev hun, at det næppe er de ting, der er udslagsgivende, den dag hun forlader hospitalsgangene, men derimod moralsk stress.

Tekst **DIANA MAMMEN**
Foto **CLAUS BECH**

Ifølge sygeplejerske Ditte Hammer, der arbejder på akutmodtagelsen på Bispebjerg Hospital, er det ikke travlhed, tempo og mange vagter, som vil få hverken hende eller hendes erfarne kollegaer til at forlade faget. Den refleksion gjorde hun sig til gymnastik, hvor holdet er fyldt med andre sundhedsfagligt ansatte i alderen 25-65 år.

"Mens vi svedte, kunne jeg ikke lade være at tænke på, om manglen på sygeplejersker over 40 mon skyldes andet end vagtarbejde og højt tempo. For hverken i salen eller når jeg er sammen med jævnaldrende kolleger, er der problemer med energiniveaueu," skrev Ditte Hammer i et debatindlæg i Politiken den 7. januar.

Etisk stress tærer

Det er snarere moralsk og etisk stress, der vil være tungen på vægtskålen for akutsygeplejersken. Bl.a. oplever Ditte Hammer, at selv basal hygiejne er umulig at nå. Hun ved også, at arbejdspresset ikke blot er midlertidigt pga. vinteren, influenza eller ledelsesskiftet, og hun oplever alt andet end patienten i centrum, selvom det er den virkelighed, der italesættes.

"Det udraderer langsomt mit håb om en bedre sundhedssektor, og jeg bliver ramt af en ensomhedsfølelse, for er det

Det udraderer mit håb

kun mit billede af virkeligheden, der er noget galt med?" spørger hun, og forklarer, at det skurrer i hendes ører, når regions- og landspolitikere taler om et sundhedsvæsen i verdensklasse.

I et envejs-forhold

Ditte Hammer synes, der længe har været en hurra-retorik om sundhedsvæsenet, hvorimod hun selv indimellem føler det som et parforhold, hvor kun den ene part kan stille krav.

"Jeg er i et forhold med mit arbejde, men det er kun dem, der kan forvente ting af mig. Jeg kan ikke bede om noget den anden vej," siger sygeplejersken, som også i Politiken beskrev, hvordan arbejdet stiller urimelige følelsesmæssige krav til hende. Det betyder, at der kun kan justeres på én ting:

"Jeg har ikke mere at skrue på, og jeg kan ikke optimere mig mere, end jeg allerede gør med træning, kost og søvn," forklarer Ditte Hammer.

Derfor er hendes håb, at politikerne sender hele sundhedssektoren til intensiv genoptræning, så også erfarne sygeplejersker kan holde til at arbejde der – og indtil da, siger Ditte Hammer, så passer hun sine gymnastikhold. ●

Selvom man med sund kost og motion prøver at give sig selv de bedste forudsætninger for at kunne holde til at være i faget, så mener sygeplejerske Ditte Hammer, at erfaring og etisk stress gør virkeligheden svært at bære.

ANNONCE

Er Foreningen af Danske Sygeplejersker et demokratisk problem?

Af **KATRINE VILJEN, NANNA SUSÉ, GITTE RAABY MØLLER, CAMILLA HJØRLUNDE HANNECKE, TRINE LOUISE GULDBÆK KOEFOD, CHARLOTTE BAK MICHAELSEN** og **PERNILLE HAAR STEFFENSEN**. Tilsammen bestyrelsen i Foreningen af Danske Sygeplejersker

Sygeplejersken gør i årets første nummer status på lønkamp og aktivisme. Ærgerligt nok uden at tale med de omtalte aktivister.

Bjørn Hansen, direktør for Deltager-Danmark, udtaler, at det var en "forfærdelig idé" at oprette Foreningen af Danske Sygeplejersker (FaDS). Som "iagttagere af udviklingen i fagbevægelsen" mener Bjørn Hansen, at det er "en parallel forening", der er "skadelig for sygeplejerskerne". "Det (er) udemokratisk at lave en anden forening, fordi man ikke er tilfreds med et flertal".

Vi er grundlæggende uenige med Bjørn Hansen og tror, fejlslutningerne skyldes misforståelse omkring etablering og formål

med FaDS. Der er ikke tale om en parallel forening. FaDS opstod ikke ud af uenighed med DSR, men som et græsrodsinitiativ og fællesskab blandt sygeplejersker.

Alle syv stiftere var DSR-medlemmer og dermed en del af fagbevægelsens fællesskab.

Facebooksiden "Sygeplejersker Er Mere Værd", som FaDS udspringer af, skabte en bølge af sammenhold blandt sygeplejersker. Det krævede organisering som forening for at kunne håndtere økonomi m.m. FaDS er opstået og drevet som et uformelt, netværksbaseret fællesskab med det formål at fastholde politikerne til et opgør med

tjenestemandreformen. Med en frihed, som ikke nødvendigvis findes inden for den etablerede fagbevægelses rammer. Ikke for at overtage forhandlingsretten.

Vi ser stiftelsen af FaDS som en styrkelse af demokratiet – ikke det modsatte. Demokrati betyder folkestyre og beskriver et politisk system, hvor magten ligger hos folket. At organisere sig i en forening er noget nær det tætteste på grundidéen med demokrati. Bjørn Hansen understreger som analytiker, at fagbevægelsen skal forstå – og navigere i "gammel magt og ny magt". Her er vi helt enige. Lad os styrke dialogen og fokusere på mål – sammen er vi mere. ☺

MEDLEMSTILBUD

GOD SERVICE OG GODE DÆKNINGER

Udnyt dine medlemsfordele: Bliv forsikret hos Bauta Forsikring – kendt for god service og for gode dækninger, hvis skaden sker!

Læs mere på
dsr.dk/rabatter

GENERALISTER

NYUDDANNEDE KAN IKKE DET HELE FRA DAG 1

Tekst **CHRISTINA SOMMER** • Foto **NIKOLAI LINARES**

Professionsbacheloren i sygepleje uddanner generalister, og det skal arbejdsgivere og kolleger være bevidste om, når studerende som Isabella Arup Gregersen får deres første job. Strukturerede introduktionsforløb bør være en selvfølge, påpeger flere kilder inkl. de studerende, som også ønsker flere øvelsestimer og bedre sammenhæng mellem skole- og praktiktid.

Det skal forebygge ansvarschok og sikre fastholdelse.

SYGEPLEJERSKEUDDANNELSEN TILBYD DE NYUDDANNEDE EN KLINISK BASISUDDANNELSE

20 år efter at professionsbacheloren i sygepleje så dagens lys, efterlyser både studerende og undervisere bedre sammenhæng mellem skole- og praktiktid. Og flere foreslår, at bacheloren skal suppleres af en klinisk basisuddannelse. Det kan forebygge ansvarschok og sygemeldinger blandt nyuddannede.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **NIKOLAI LINARES**

I løbet af januar blev det danske sundhedsvæsen ca. 1.400 sygeplejersker rigere. Efter 3½ år som studerende kan de nu kalde sig professionsbachelorer i sygepleje.

Og Danmark har hårdt brug for dem. Manglen på sygeplejersker er stor mange steder, og arbejdspladserne står klar med kyskhånd til at modtage de nye kolleger.

Spørgsmålet er dog, om professionsbacheloren klæder de nyuddannede sygeplejersker godt nok på til at komme ud på arbejdsmarkedet. Begreber som praksis- eller ansvarschok dukker jævnligt op, når nyuddannede beskriver deres første job som sygeplejerske. De er ofte bekymrede for, om de kan slå til og løse alle opgaver godt nok.

De bekymringer kender sygeplejerske Lisa Sap fra sig selv, da hun for et år siden

blev ansat som nyslået sygeplejerske på Sengeafsnit 5043 for Lungekræft og Hoved/Halskræft på Rigshospitalet.

”På de sidste semestre håndterede jeg lidt medicin i praktikkerne, men hele tiden med en sygeplejerske ved min side. Som nyuddannet stod jeg pludselig alene med det hele, ofte for tre patienter mod én eller højst to som studerende. Det er et kæmpe ansvar, og vi er endda godt normerede og har et godt introforløb her,” siger Lisa Sap,

FRA DIAKONISSE TIL PROFESSIOBACHELOR

Kilde: Sygeplejehistorisk Museum

Oldtiden

I oldtiden er en diakonisse en kvindelig menighedsmedhjælper, der varetager pleje af syge kvinder. Diakonissernes betydning gik i glemmebogen i middelalderen, men genopstår i Tyskland i 1800-tallet.

1863

Den danske kronprinsesse Louise tager initiativ til at etablere en dansk diakonissestiftelse på Frederiksberg. En svensk diakonisse hjælper med at uddanne de første danske søstre. Det bliver forløberen til sygeplejerskeuddannelsen i Danmark.

1876

Den første egentlige sygeplejerskeuddannelse starter på Københavns Kommunehospital og kommer til at danne skole for landets andre sygehuse. Læretiden er et år og rent praktisk.

der kender flere medstuderende, som har været hårdere ramt end hende.

Mangelfuld undervisning

Lisa Sap har overordnet været tilfreds med sit uddannelsesforløb på Københavns Professionshøjskole Campus Nordsjælland. Men hun mener, at en del af hendes bekymringer skyldes mangler på uddannelsen.

”Jeg synes især, at undervisningen i farmakologi og medicinhandling var mangelfuld. Patienterne har ofte flere konkurrerende sygdomme, og den medicinske behandling er meget kompleks. Det synes jeg ikke blev berørt nok i den teoretiske undervisning,” siger hun og efterlyser også mere undervisning i instrumentel

sygepleje såsom at tage blodprøver og give intravenøs antibiotika.

”Vi skal rustes bedre til at stikke nåle i rigtige patientarme. Om vi skal øve os på skolen eller i klinikken, er jo det store spørgsmål. Men det skal trænes mere,” siger hun og tilføjer:

”Tiden til det kan findes ved at skrive lidt ned for undervisning i, hvordan man læser og skriver videnskabs- og forskningsartikler. Uddannelsen er lidt for akademisk nogle gange. Jeg savnede lidt mere virkelighedsnær indlæring og praktisk sygepleje.”

Kan ikke seponere et PVK

Lisa Sap står ikke alene med sine oplevelser. Så sent som i januar 2021 beskrev de to aarhusianske sygeplejestuderende Pernille

↑ I dag - et år efter hun blev uddannet - føler **Lisa Sap** sig helt hjemme blandt patienterne på Sengeafsnit 5043 for Lungekræft og Hoved/Halskræft på Rigshospitalet. Her med Anders Andersen, som med flag får markeret sin sidste strålebehandling.

Normann og Xenia Løwe lignende frustrationer i en kronik i Politiken.

Som femtesemesterstuderende var de generelt frustrerede over ”at mangle praktisk erfaring og basal viden om anatomi, fysiologi, sygdomslære og farmakologi.” Og mens de beskrev deres kompetencer i forhold til at kunne ”lave systematiske literatursøgninger og skrive en akademisk opgave” som i top, ville de ikke kunne ”seponere et PVK, anlægge et kateter eller redde patienternes liv, hvis de lige pludselig får et ildebefindende.”

1897

Midt i 1890'erne indfører Kommunehospitalet 80 timers teoriundervisning, som i 1897 bliver fastlagt efter skema.

1899

Dansk Sygeplejeråd bliver stiftet med én hovedsag: At en ”rigtig” sygeplejerske har tre års hospitalsuddannelse bag sig, før hun kan regnes som færdiguddannet. Beslutningen skal ses i lyset af, at sygepleje var et diffust begreb og et liberalt erhverv, som kunne varetages af alle kvinder.

1913

Bispebjerg Hospital åbner. Forstanderinde for sygeplejen, Charlotte Munck, som har ansvaret for hele sygeplejen og sygeplejerskeuddannelsen, indfører straks en treårig uddannelse med en forskole på tre uger.

Flere analyser dokumenterer også, at overgangen fra skolebænk til uniform er svær for mange. En viser, at hver tredje sygeplejestuderende har overvejet at droppe ud af uddannelsen, og på de sidste semestre går over 40 pct. af de studerende med samme overvejelser, især fordi de er i tvivl om, om de som færdiguddannede er klædt godt nok på til at løfte ansvaret som sygeplejerske.

En anden viser, at 8 pct. af de nyuddannede sygeplejersker oplever at blive sygemeldt pga. psykiske arbejdsmiljøfaktorer, f.eks. stress, inden for det første arbejdsår. Og foreløbige resultater fra et stort forskningsprojekt på VIA University College viser, at 28 pct. af de nyuddannede sygeplejersker tvivler på, at de arbejder som sygeplejerske om fem år.

En unik uddannelse

Ansvarshok, stressrelaterede sygemeldinger og opsigelser kan dog ikke primært tilskrives professionsbachelorens pensum eller mangel på samme, mener flere kilder, som Sygeplejersken har talt med. Mange svarer ja til spørgsmålet, om de studerende lærer det, de skal, gennem de 3½ års studier, der veksler mellem undervisning på skole (ca. 60 pct. af tiden) og i klinik (ca. 40 pct. af tiden).

Nytiltrådt formand for Sygeplejestuderendes Landssammenslutning (SLS) Charlotte Gøtstad Sørensen kalder professionsbacheloren en unik uddannelse:

”Der er brug for nye investeringer. Men der er en god balance mellem fakulteterne – naturvidenskaben, humaniora og samfundsvidenskaben. Plus undervisning i generel sygepleje, evnen til at drage omsorg

for og kommunikere med patienterne og inddragelsen af evidensbaseret viden og forskningsmetodologi,” siger formanden.

Samme melding lyder fra flere undervisere på landets professionshøjskoler, deriblandt Susanne Friis Søndergaard, som er postdoc og forskningssygeplejerske ved Regionshospitalet Viborg samt underviser på sygeplejerskeuddannelsen på VIA University College Viborg.

Der er helt vildt stoftrængsel på uddannelsen

BODIL BJØRNSHAVE NOE, docent

”Det er en god uddannelse. Tilegner de studerende sig det, vi lægger op til i undervisningen – både på skolen og i klinisk praksis – mener jeg, at de har den viden og de kompetencer og færdigheder, der skal til for at kunne agere som nyuddannet professionsbachelor,” siger hun.

Evidensbaseret praksisraket

Som underviser på professionsbacheloren skal Susanne Friis Søndergaard og hendes kolleger som minimum have en uddannelse på master- eller kandidatniveau. Og det giver god mening mener både hun og Bodil Bjørnshave Noe, sygeplejerske, ph.d. og docent ved UC Syd, Udvikling og Forskning Campus Esbjerg.

”Man kan jo diskutere, om vi kommer for langt væk fra praksis, eller om det giver et fagligt overskud, der gør undervisningen bedre. Jeg synes, det er godt, især set i lyset af den seneste bekendtgørelse fra 2016, hvor begreber som klinisk beslutningstagen, klinisk lederskab og evidensbaseret praksis for alvor kom i fokus,” siger Bodil Bjørnshave Noe og uddyber:

”Det skal gøre sygeplejerskerne i stand til at undre sig, stille spørgsmål, lede systematisk og finde litteraturen for så at læse den, forstå den og implementere den – den der evidensbaserede praksisraket, den skal vi understøtte på skolerne. Det tror jeg, vi alle prøver, men jeg tror også, vi kan blive bedre til det.”

Stoftrængsel og små knapper

At sygeplejerskeuddannelsen er blevet for akademisk, køber ingen af underviserne. Heller ikke Steen Hundborg, cand.cur., lektor og studievejleder på VIA University College, Sygeplejerskeuddannelsen i Randers.

”Vi lever i et videnssamfund, og sygeplejersker skal være indstillet på, at der kommer ny viden hele tiden. Det skal man have kompetencer til at opsøge og forholde sig til, så man kan implementere de nyeste resultater i klinisk praksis sammen med kolleger og ledere,” siger Steen Hundborg, der også er censorformand for sygeplejerskeuddannelsen.

Formand for Fagligt Selskab for Undervisende Sygeplejersker og uddannelsesleder på UCL Sygeplejerskeuddannelsen i Odense, Birgit Hedegaard, supplerer:

1933

Efter 26 års hårdt arbejde lykkes det for Dansk Sygeplejeråd at få sit forslag om statsautorisation og krav om tre års uddannelse for alle sygeplejersker vedtaget enstemmigt i Landstinget den 7. april 1933. Lov om autoriserede Sygeplejersker er en realitet, bl.a. med krav om teoretisk uddannelse.

1938

Sundhedsstyrelsen kommer med anbefalinger om den praktiske turnus. Eleven skal gøre tjeneste på en medicinsk afdeling i otte måneder, en kirurgisk afdeling i mindst otte måneder, og dertil helst to andre afdelinger i fire måneder.

1941-1946

Dansk Sygeplejeråd udarbejder et uddannelsesforslag, hvor man (igen) pointerer behovet for centralskoler. Man peger også på nødvendigheden af flere obligatoriske praktikpladser ud over de obligatoriske medicinske og kirurgiske områder.

Foto LARS HOLM

”Sygeplejerskerne skal jo have værktøjer til at reflektere med. De skal have færdigheder, så de kan tilegne sig nyeste viden og omsætte den til praksis.”

Men Birgit Hedegaard kan godt forstå studerende som Lisa Sap, der efterlyser mere undervisning i specifikke emner og instrumentel sygepleje. Det er bare ikke muligt at nå alt på 3½ år.

”Professionsbacheloren i sygepleje er en generalistuddannelse. Sygepleje dækker alt fra vugge til grav – kroniske og akutte sygdomme – psykiske og somatiske. Vi bliver nødt til at prioritere.”

Det er docent Bodil Bjørnshave Noe enig i:

Underviser **Susanne Friis Søndergaard** taler her med sygeplejestuderende på VIA University College Viborg om, hvordan de f.eks. kan inddrage viden om colons funktion, når de skal vejlede patienter med obstipation og vælge laksantia sammen med patienten.

”Der er helt vildt stoftrængsel på uddannelsen, og emner vi ikke berører nok – seksualitet f.eks. og fluent gender, bariatri og multisyge. Vi må hele tiden vælge til og fra. Og det er et tungt apparat at ændre studieordninger, vi kan kun skrue på små knapper.”

Obligatorisk basisuddannelse, tak

Netop pointen om, at nyuddannede sygeplejersker er generalister, er værd at dvæle ved, når man taler om den svære

overgang fra studerende til nyuddannet, fremhæver bl.a. forskningssygeplejerske Susanne Friis Søndergaard.

”Det er som om, at arbejdsgivere og samarbejdspartnere bredt forventer, at nyuddannede sygeplejersker med det samme kan indgå i det komplekse sundhedsvæsen på lige fod med erfarne sygeplejersker,” siger hun og fortsætter:

”Det står i skærende kontrast til, at lægerne har et helt år til at tilegne sig den kliniske viden og de kliniske færdig-

1954

Indenrigsministeriet udgiver betænkningen 'Uddannelse af sygeplejersker m.m.'. Den belyser forholdene på de dengang over 100 uddannelsessteder og konkluderer, at uddannelsen lader meget tilbage at ønske. Der bliver fremsat retningslinjer for udformningen af en ny sygeplejerskeuddannelse.

1956

En ny lov om sygeplejersker og den Kgl. Anordning om sygeplejerskeuddannelse bliver vedtaget. Loven fastslår bl.a., at en autoriseret sygeplejerske skal have gennemgået sygeplejeforskole og en treårig uddannelse med forkursus. Anordningen fastsætter et minimumsniveau for teoriundervisning.

1957

Den nye lov og Kgl. Anordning fører til en decideret uddannelsesreform, der sætter rammen for den først regulerede sygeplejerskeuddannelse i Danmark. Uddannelsen ændres markant. Staten overtager ansvaret for uddannelsen, og 110 uddannelsessteder bliver til 33.

1 ud af 3

sygeplejestuderende har overvejet at droppe ud af uddannelsen, og på de sidste semestre går over 40 pct. af de studerende med de samme overvejelser.

Kilde: DSR Analyse. Sygeplejestuderendes overvejelser om at droppe studiet. Februar 2019.

8%

af de nyuddannede sygeplejersker oplever at blive sygemeldt pga. psykiske arbejdsmiljø-faktorer, f.eks. stress, inden for det første arbejdsår.

Kilde: DSR Analyse. Sygemeldinger pga. faktorer i det psykiske arbejdsmiljø blandt nyuddannede sygeplejersker. Juli 2019.

28%

af de nyuddannede sygeplejersker tvivler på, at de arbejder som sygeplejerske om fem år.

Kilde: VIA University College. Fra Studerende til professionel sygeplejerske under corona-krisen.

heder og kompetencer i deres obligatoriske KBU (klinisk basisuddannelse, red.). Sygeplejersker skal kunne det hele fra dag 1, og det er en enormt uretfærdig vurdering af nyuddannede sygeplejerskers kompetencer.”

Inspireret af netop lægeuddannelsens plan for systematisk kompetenceudvikling i klinisk praksis, foreslår Susanne Friis Søndergaard, at der indføres en etårig obligatorisk, klinisk basisuddannelse som tillæg til bacheloruddannelsen.

”Jeg anerkender, at man nogle steder er begyndt at tilbyde nyuddannede sygeplejersker etårige introduktionsstillinger, men når krisen kradser, ryger de strukturerede introduktions- og kompetenceudviklingsforløb ofte med det samme. Er det ikke obligatorisk, er det op til hver enkelt afdelings goodwill, og det er ikke godt nok.”

Toårigt basisforløb

Steen Hundborg mener også, at professionsbacheloren kan suppleres med en obligatorisk basisuddannelse, når dimittenderne har afsluttet uddannelsen.

”Jeg mener, at de studerende er rustet rigtig godt teoretisk efter de 3½ år, og de kan også varetage en række kliniske opgaver. Men de er generalister, og arbejdsgiverne skal have fokus på et struktureret og planlagt introduktions- og oplæringsforløb, allerhelst i et klinisk basisuddannelsesforløb,” siger han.

Steen Hundborg forestiller sig et toårigt forløb, hvor den nyuddannede sygeplejerske bliver tilknyttet en fast vejleder/mentor. Forløbet kan f.eks. bestå af

Sygeplejersker skal kunne det hele fra dag 1, og det er en enormt uretfærdig vurdering af nyuddannede sygeplejerskers kompetencer

SUSANNE FRIIS SØNDERGAARD,
forskningsygeplejerske

seks måneders forløb på en medicinsk og kirurgisk afdeling og i psykiatrien:

”Så kan det sidste halve år være et valgfrit sted. Det vil give de nyuddannede en god introduktion til de forskellige specialer og gøre dem i stand til at håndtere forskellige kliniske problemstillinger. De vil få indsigt i og forståelse for overgange i sundhedssektoren, og forløbet skal resultere i et obligatorisk løntilæg, hvilket kan sikre bedre rekruttering og fastholdelse.”

Lisa Sap har ingen planer om at forlade faget trods den lidt hårde opstart:

”Fra barnsben har jeg drømt om at blive sygeplejerske. Jeg var virkelig parat og har prioriteret uddannelsen 100 pct. hele tiden. Men så snart det var muligt som studerende, tog jeg vagter på sengeafsnit – netop for at få klinikken ind under huden, ellers havde jeg været meget ringere stillet.” ●

1995

En evalueringsrapport om sygeplejerskeuddannelsen konkluderer, at sygeplejersker bliver uddannet meget forskelligt, afhængigt af hvilken skole de går på, samt at der ikke er sammenhæng mellem den teori, de studerende bliver undervist i, og den praksis de ser.

1979

Med Anordning om sygeplejerskeuddannelsen 1979 kommer der en justering af uddannelsen. Den skal nu vare 3½ år og er fortsat en lærlingeuddannelse. Men den tidligere fordeling af teori og praktik ændres, så teori nu skal fylde 45 pct. mod tidligere 33 pct. af uddannelsen.

1990

Sygeplejerskeuddannelsen bliver revideret. Det er fortsat en mellemlang erhvervsrettet generalistuddannelse udformet som et studium med indlagt mesterlære. De studerende overgår til SU, undtagen i den sidste praktikperiode, hvor de får et vederlag.

KLINISKE VEJLEDERE I EN PRESSET HVERDAG

Der er mangel på praktikpladser og kliniske vejledere mange steder. Det giver svære vilkår for optimal læring, mener bl.a. Dansk Sygeplejeråd.

Tekst **CHRISTINA SOMMER**

40

pct. af uddannelsen tilbringer de studerende i praktik, hvor de bl.a. skal koble den viden og de teorier, de har lært på skolen, med klinisk praksis. Det kræver et tæt samarbejde med de kliniske vejledere og undervisere, hvilket desværre ikke altid er muligt.

Næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorte Boe Danbjørg, uddyber:

”Når vi taler om bedre sammenhæng mellem skole og praktikperioder, handler det for mig i høj grad om, at vi har en teori-venlig praktik. Sygepleje skal baseres på erfaring, men også viden. Og spørgsmålet er, om der er tid og rum til at sætte viden i spil og f.eks. diskutere videnskabelige artikler i praktikperioderne,” siger hun og fortsætter:

”Det kræver, at arbejdsstederne giver vejlederne tid til at løfte den store opgave, det er, og ikke mindst ruste dem til det. Her oplever vi stor forskel på praktikstederne, og i Dansk Sygeplejeråd ser vi også gerne, at der generelt stilles højere krav til de kliniske vejlederes uddannelsesniveau.”

Det synspunkt deler Susanne Friis Søndergaard, forskningssygeplejerske og postdoc ved Regionshospitalet Viborg samt underviser på sygeplejerskeuddannelsen på VIA University College Viborg.

”Når vi i dag uddanner professionsba-

chelerer, kunne man jo kræve, at de undervisningsansvarlige sygeplejersker i klinisk praksis skal have samme uddannelsesniveau som underviserne på professionshøjskolerne,” siger hun.

Undervisere på professionsbacheloren skal som minimum have en uddannelse på master- eller kandidatniveau.

Susanne Friis Søndergaard tilføjer:

”Der findes mange dygtige kliniske vejledere og undervisere, men de kan formelt nøjes med to diplommoduler. Det, synes jeg, sender et uddannelsespolitisk signal om, at teorier og evidensbaseret sygepleje ikke anses for at være så vigtigt i udførelsen af klinisk praksis. Og at det er ok, at man snarere gør, som man plejer - en slags replikationsmesterlære.”

Vejledere i en presset hverdag

Steen Hundborg, censorformand for sygeplejerskeuddannelsen samt cand.cur., lektor og studievejleder på VIA University College, Sygeplejerskeuddannelsen i Randers, fortæller, at det især var arbejdsgiverne (Danske Regioner og KL), som ønskede at få begreberne klinisk beslutningstagen og klinisk lederskab med i den nationale bekendtgørelse for sygeplejerskeuddannelsen.

”Begreberne eksisterede allerede, men

med ændringen i 2016 blev de meget mere eksplicitte. Og det er godt, da det giver en mere tidssvarende uddannelse. Men de kliniske vejledere skal også klædes på til opgaven. Mit indtryk er dog, at de kliniske vejledere har været opsøgende for at blive klogere, og der er også kommet litteratur på området,” siger han.

Som flere andre kilder peger han dog på, at praktikperioderne mange steder udfordres af mangel på praktikpladser og kliniske vejledere. Det kan sygeplejerske og uddannelseskoordinator i Assens Kommune, Reila Frost, tale med om.

”Jeg synes ofte, vi bliver blæst bagover af, hvad de studerende kan teoretisk - på den gode måde. Vi har så en stor opgave i at hjælpe dem med at omsætte teori og viden i klinikken. Det kan være svært, når der mangler kliniske vejledere, eller hvis vejlederne ikke har tid, fordi de ikke kan undværes i den daglige drift,” siger hun og tilføjer:

”Det gør det også svært for dem at afsætte tid til møder eller temadage, som vi arrangerer sammen med skolerne.”

Som uddannelseskoordinator på fuld tid ser Reila Frost det som en af sine vigtigste opgaver ”at fylde mere teori på de kliniske vejledere og sygeplejersker og være et vigtigt bindeled mellem skole og klinik - netop til gavn for de studerende.” ●

2001

Sygeplejerskeuddannelsen bliver en professionsbacheloruddannelse på 3½ år, som giver adgang til videreuddannelse. Andelen af teori udgør nu 58 pct., praktik 42 pct. Samtidig bliver sygeplejerskolerne samlet i Centre for Videregående Uddannelser (CVU'er).

2008

Bekendtgørelse om uddannelse til professionsbachelor i sygepleje træder i kraft. Der kommer også en ny national studieordning. Nye tiltag er bl.a. tværfagligt modul og øget samarbejde mellem uddannelsesinstitutionen og det kliniske undervisningssted.

2016

Bekendtgørelsen fra 2006 revideres. Klinisk beslutningstagen og lederskab bliver bl.a. skrevet ind for at præcisere sygeplejerskens rolle. Og der er endnu mere fokus på tværfaglighed og sundhedsvæsenets organisering. Semestre erstatter moduler. Den nationale studieordning bortfalder.

ANSVARSCHOK

UDDANNELSES- INSTITUTIONERNE SKAL TURDE TÆNKE NYT

Efter et år på arbejdsmarkedet er sygeplejerske **Lisa Sap** ikke i tvivl. For at give sygeplejestuderende den bedst mulige uddannelse og start på arbejdslivet skal uddannelsesinstitutionerne turde tænke i nye baner.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** • Foto **NIKOLAI LINARES**

Tænk, hvis der fandtes mindre sygeplejerskolehospitaller – altså rigtige, medicinske hospitalsafdelinger i regi af professionshøjskolerne – med patienter, uddannede sygeplejersker, læger og alle de andre faggrupper, som er på et hospital.

”Her ville jeg godt arbejde som sygeplejerske og ikke mindst have været som sygeplejestuderende,” siger Lisa Sap, som jævnligt har leget med ovenstående tanke, siden hun blev optaget på sygeplejestudiet i august 2018.

”Det er rigtig godt, at uddannelsen veksler mellem skole og praktik. Vi skal jo i praktik forskellige steder, og jeg har været heldig med mine praktikperioder, på nær i primær sektor på et plejehjem, hvor jeg ikke rigtig lærte noget. Det var seks dyrebare uger, der gik med at smøre madder,” fortæller hun.

Lisa Sap kender flere studerende, der ikke har været lige så heldig som hende:

”Vi er mange studerende, og der mangler praktikpladser. Og er man uheldig, kan man støde ind i flere praktikperioder som min på plejehjemmet. Og så mister man

altså nogle gode læringsmuligheder. Jeg vil derfor gerne opfordre politikere og uddannelsesstederne til at tænke nyt,” siger hun, velvidende at hendes idé om sygeplejerskolehospitaller er en drøm.

Ofte stemte mine oplevelser som vikar ikke overens med det, vi lærte på skolen

”Men jeg er ikke i tvivl om, at et sådan setup ville kunne give de studerende rigtig meget praksiserfaring med f.eks. medicin håndtering, diagnoser, infektioner, geriatrien etc.”

Alene med hele ansvaret

Som nyuddannet blev Lisa Sap i januar 2021 ansat på Sengeafsnit 5043 for Lungkræft og Hoved/halskræft på Rigshospitalet, hvor hun også var i praktik på 6. se-

mester og arbejdede som timelønnet vikar i sommerferien mellem 6. og 7. semester.

”Det var et godt praktiksted, og jeg blev meget fascineret af specialet – kræft i det hele taget. Jeg har længe ønsket at arbejde med palliation og sygepleje til terminale patienter.”

Lisa Sap var derfor rimelig dus med både patientgruppen og de opgaver, der ventede. Normeringen er god, det samme er introforløbet for nyansatte. Men hun synes alligevel, at overgangen fra studerende til nyuddannet var hård.

”Nu var det mig, der stod med hele ansvaret. Man skal ind over mange ting, og der er mange parametre at holde øje med. Og jeg kender flere nyuddannede, som har oplevet et decideret ansvarsel-ler praksischock, især hvis de er blevet ansat et sted uden ordentligt introforløb, og hvor der mangler sygeplejersker.”

Anderledes virkelighed

Lisa Sap er grønlænder og har boet i Grønland og Holland i mange år, før hun efter en lang karriere i turistbranchen satte kurs mod Danmark for at kaste sig over sin barndomsdrøm om at blive sygeplejerske.

4 gode råd

Lisa Saps råd til medstuderende og nyuddannede:

- 1 Tag studierelevant arbejde under uddannelsen.
- 2 Tag fat i kollegerne, hvis du har brug for hjælp.
- 3 Vær ikke bange for at vise usikkerhed og følelser.
- 4 Efterspørg formaliseret supervision.

↑ **Lisa Sap** begyndte med egne ord på sygeplejerskestudiet i en moden alder og er ikke i tvivl om, at hendes livserfaring og brændende ønske om at blive sygeplejerske har været med til at få hende godt og hel igennem studiet.

”Jeg er ikke i tvivl om, at min livserfaring og brændende ønske om at blive sygeplejerske har været medvirkende til at få mig godt og hel igennem studiet. Mine børn er store, og jeg har kunnet hellige mig studiet 100 pct. Det er kommet før alt andet.”

Men trods benhård prioritering og overordnet tilfredshed med sit uddannelsesforløb på Københavns Professionshøjskole Campus Nordsjælland mener Lisa Sap, at uddannelsen har nogle mangler.

”Virkelighedens sundhedsvæsen er meget mere komplekst end det, vi lærer om på uddannelsen. Tag f.eks. udviklingen med flere og flere ældre med mange konkurrerende sygdomme. Det ved uddannelserne godt, men det er som om, at uddannelsen ikke er indrettet efter det endnu,” siger Lisa Sap, der har arbejdet som time-lønnet vikar gennem hele studiet.

”Ofte stemte mine oplevelser som vikar ikke overens med det, vi lærte på skolen.

Undervisningen kredser naturligt nok om, hvad vi skal gøre i den bedste af alle verdener. Jeg er selv glad for sygeplejeteoretikkerne og synes også, vi skal uddannes til at arbejde evidensbaseret. Men det går stærkt derude, og jeg savnede f.eks. diskussioner om prioritering og værktøjer, der kunne klæde os bedre på til at prioritere.”

Simulation er ikke det samme

Den instrumentelle sygepleje fylder heller ikke nok på uddannelsen, mener Lisa Sap og nævner som eksempler færdigheder i at tage blodprøver, give intravenøs antibiotika, væsketerapi og anlægge PVK.

”Vi har selvfølgelig haft det i simulationsundervisningen, men det er ikke det samme,” siger Lisa Sap og henviser igen til den uvurderlige læring, hun har fået gennem sine studiejobs på forskellige sengeafsnit.

”Jeg var lidt fremme i skoene for at få lov til at prøve så meget som muligt og

bød mig altid til, hvis nogen f.eks. skulle have taget blodprøve eller anlagt PVK. Men sådan er vi jo ikke alle sammen,” siger Lisa Sap.

Og med det er vi tilbage ved hendes opfordring til, at uddannelsesstederne skal turde tænke nyt. Inspireret af erfaringer to medstuderende gjorde sig under et praktikophold i Spanien, har Lisa Sap også et forslag til, hvordan de sygeplejestuderende kan få mere træning i instrumental sygepleje:

”Hver tirsdag lavede de ikke andet end at vaccinere skolebørn eller tage blodprøver. Måske kan det koncept indarbejdes i en eller flere af vores praktikperioder.” ●

Læs i Sygeplejersken nr. 4/2021 hvordan man på Uddannelsesafdelingen på Nordsjællands Hospital i Frederikssund samler undervisning og praktik samme sted for en række 1., 2., 4. og 6. semesterstuderende.

PROFESSIONS- BACHELOREN KORT

Tekst **CHRISTINA SOMMER**

- Professionsbacheloren i sygepleje består af syv semestre. Ca. 60 pct. af undervisningen foregår på et af landets i alt 24 uddannelsessteder, mens de resterende 40 pct. foregår i klinikken.
- Indholdet på hvert semester matcher de overordnede temaer, som er beskrevet i den nationale bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje.
- Landets seks professionshøjskoler har hver deres studieordning for sygeplejerskeuddannelsen, hvorfor indhold og uddannelsesplanlægning kan variere lidt fra skole til skole. De bestemmer f.eks. selv fordeling af praktik på de forskellige semestre.

* **Kilde:** Steen Hundborg, censorformand for sygeplejerskeuddannelsen, cand.cur., lektor og studievejleder på VIA University College, Sygeplejerskeuddannelsen i Randers.

1. semester

Observation og vurdering af patienter og borgeres sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge. Både undervisning og praktik.

Semestret byder på teoretisk undervisning i at observere, identificere, analysere og vurdere patienter/borgeres sundhedsudfordringer og sundhedssammenhænge. Der er også undervisning i naturvidenskabelige fag som anatomi, fysiologi og mikrobiologi samt sygdomslære. Begge sektorer er i spil ift. praktik.

2. semester

Klinisk beslutningstagen i stabile pleje- og behandlingsforløb. Både undervisning og praktik.

De studerende skal i praktik i både primær og sekundær sektor. Målet er at integrere teori fra både 1. og 2. semester i det kliniske arbejde. Afsluttes med ekstern prøve med beskikket censor.

3. semester

Klinisk lederskab af patienter og borgerforløb. Både undervisning og praktik.

De studerende skal til intern prøve i medicin-håndtering (farmakologi og medicinregning). Prøven skal bestås inden udgangen af 2. studieår, dvs. 4. semester, ellers må man afbryde uddannelsen.

4. semester

Situationsbestemt kommunikation med patienter, borgere, pårørende og fagprofessionelle på tværs af forskellige sektorer. Både undervisning og praktik.

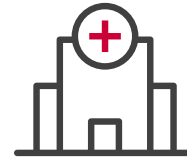
Afsluttes med intern prøve.

5. semester

Akut og kritisk sygepleje og den undersøgende virksomhed. Både undervisning og nogle steder også observationsuger.

Afsluttes med ekstern prøve med beskikket censor.

6. semester

Hele sygeplejens virksomhedsområde: at udføre, lede, formidle og udvikle sygeplejen. Udelukkende et klinisk semester med 20 ugers praktik, typisk et sted, men også gerne to. Afsluttes med en klinisk intern prøve.

7. semester

Kvalitet, innovation og udvikling, herunder forskningsarbejde.

Udover undervisning i et valgfag, skriver de studerende bachelorprojekt – individuelt eller i grupper. Projektet skal tage udgangspunkt i en klinisk problemstilling og skal bl.a. demonstrere, at de studerende kan arbejde selvstændigt med en klinisk sygeplejefaglig problemstilling, samt mestre forskellige metoder. Afsluttes med ekstern prøve med beskikket censor i bachelorprojektet.

DIMMITEND

BEDRE OVERGANG

7. SEMESTER BYDER MEST PÅ PRAKTIK

Allerede i begyndelsen af marts afleverer **Isabella Arup Gregersen** sit bachelorprojekt for igen at hellige sig klinikken på Rigshospitalet. Sammen med 56 andre sygeplejestuderende deltager hun i et udviklingsprojekt, som skal gøre overgangen fra studie til job bedre

Tekst **CHRISTINA SOMMER** • Foto **NIKOLAI LINARES**

Hvad skal jeg undersøge i mit bachelorprojekt? Det spørgsmål stillede sygeplejestuderende Isabella Arup Gregersen sig allerede i oktober sidste år. 6. semester var kun et par måneder gammelt, og hun var næsten lige begyndt i praktik på Infektionsmedicinsk Klinik på Rigshospitalet. Men sammen med sin studiemakker skulle hun til at gøre sig seriøse overvejelser om emnevalg, så de kunne begynde med bachelorprojektet to måneder tidligere end normalt.

Flere emner var i spil, men i sidste ende besluttede de to studerende at se nærmere på, hvordan sygeplejersker kan hjælpe patienter med at mestre sygdomme, som kan være stigmatiserende for patienterne.

”Det tager udgangspunkt i en konkret patientcase, jeg selv har oplevet. Patienten fik til sin store overraskelse konstateret HIV, hvilket patienten fandt både overvældende og flovt og ikke ønskede at dele med venner og pårørende,” fortæller hun.

Ondt i maven

Isabella Arup Gregersen og hendes bachelormakker har deadline den 11. marts, hvorefter de vender tilbage til praktikken. De er nemlig blandt i alt 57 studerende, der deltager i et udviklingsprojekt mellem Rigshospitalet og Københavns Profes-

sionshøjskole, hvor der bl.a. bliver byttet om på praktik- og undervisningsperioder på 6. og 7. semester.

Målet er at gøre overgang fra studie til job bedre i håb om at forbygge praksischock og styrke rekruttering og fastholdelse af de nyuddannede. Klinisk uddannelsesansvarlig i Center for Kræft og Organsygdomme Mette Elisabeth Nielsen uddyber:

”Vi ser de samme udfordringer som mange andre, og som også underbygges af forskning. Vi oplever nyuddannede, som

for, om de kan håndtere en lang række instrumentelle sygeplejeopgaver og begå sig inden for højt specialiserede specialer, men også for at indgå i relationer med patienter og pårørende i ofte svære situationer.”

Bachelorprojekt med klinisk afsæt

De to uddannelsesansvarlige sygeplejersker var derfor hurtige til at tænke kreative tanker, da de fik nys om de 44,2 mio. kr., som regeringen og dens støttepartier i 2020 satte af til initiativer, der kunne være med til at styrke overgangen mellem studie- og praktikperioder. Københavns Professionshøjskole havde gjort sig lignende tanker, og så var der ikke langt til handling.

Uden at sprænge nogen som helst rammer i diverse bekendtgørelser, traktater og fordelinger af ETCS-point mellem skole og klinik, prøver de at få mere fokus på den kliniske undervisning på især 7. semester.

”For det første ligger den kliniske undervisning nu tættere på endt uddannelse. De studerende er ikke væk fra klinikken hele 7. semester. For det andet skal bachelorprojektet tage udgangspunkt i en konkret klinisk problemstilling, de har oplevet,” fortæller Camilla Bernild og fortsætter:

”Efterfølgende skal de arbejde aktivt med at bringe resultaterne ind i afdelingens praksis til fordel for patienter og på-

Den kliniske undervisning er nu tættere på endt uddannelse

CAMILLA BERNILD,
klinisk uddannelsesansvarlig

har ondt i maven, når de står og venter på elevatoren den første dag efter et halvt år med bachelorskrivning.”

Klinisk uddannelsesansvarlig i Hjer-tecentret Camilla Bernild supplerer:

”Vi ser det både hos studerende og nyuddannede. De kan f.eks. være bekymrede

Udviklingsprojektet

6. semester

- Seks ugers valgfag på skole
- Otte ugers praktik på afdeling, hvor de studerende bl.a. får hjælp til at tænke problemstilling til bachelorprojekt
- 12 ugers bachelorskrivning begynder
- Semester afsluttes med intern klinisk *bed side*-prøve

7. semester

- 12 ugers bachelorskrivning forsætter
- 12 ugers praktik på samme afdeling, bl.a. med en faglig konference, hvor studerende præsenterer deres bachelorprojekt for kollegerne
- Praktikforløb afslutter med intern klinisk *bed side*-prøve
- Op til fire uger på skole igen med forberedelse til ekstern prøve i bachelorprojekt

Camilla Bernild leder et forskningsprojekt, som samler data fra de studerende under 6. og 7. semester samt et halvt år efter. De vil blive sammenlignet med data fra andre centre på Rigshospitalet. Bliver projektet en succes, vil Københavns Professionshøjskole skalere modellen til sygeplejerskeuddannelser i hele regionen.

rørende og sidst, men ikke mindst, skal de også til *bed side*-eksamen i projektet.”

Mette Elisabeth Nielsen uddyber:

”En *bed side*-eksamen med undervisere fra både skole og klinik fordrer et meget tættere samarbejde mellem os alle. Udfordringen i vekseluddannelser som vores er, at skole og praktik ofte bliver to separate læringsrum. Det her projekt har allerede skabt meget bedre mulighed for dialog.”

De to kliniske uddannelsesansvarlige kan dog selv pege på en mulig svaghed ved udviklingsprojektet.

”Kommer man i praktik et sted på 6. semester med et speciale, man ikke er så glad for, kan det være udfordrende, at bachelorprojektet skal tage udgangspunkt i en klinisk problemstilling her,” siger Camilla Bernild.

Klædt på til at agere som nyuddannet

Isabella Arup Gregersen vidste med det samme, at hun ville deltage i projektet, som

fik flere ansøgere end, der var plads til.

”Vi skyndte os at melde os til, da vi begge har været lidt bekymrede for det ansvarschok, man få som nyuddannet. Har man ikke et studierelevant arbejde, udfører man jo ingen sygepleje i et halvt år op til,” fortæller Isabella Arup Gregersen.

Selvom hun generelt er tilfreds med sit uddannelsesforløb, har hun selv arbejdet ved siden af studiet. Alligevel ville hun ikke være projektet foruden.

”Det har fungeret enormt godt. Det er nyt, og vi har skullet tage en dag ad gangen. Men det er overskueligt og lærerigt, og jeg håber, det bliver implementeret fremadrettet,” siger Isabella Arup Gregersen og fortsætter:

”Det giver så god mening ift. vores bachelorprojekt: At dykke ned i en praksiserfaring, som vi efterfølgende skal præsentere på en fagkonference og se, om det giver mening at implementere vores fund i klinikken. Jeg tror, forløbet klæder mig meget bedre på til at kunne agere som nyuddannet.” ●

Isabella Arup Gregersen har under sit praktikophold på Infektionsmedicinsk Klinik jævnligt haft samtaler og reflekteret over patientoplevelser med klinisk underviser René Poulsen.

PROFESSIONSBACHELOR

PLADS TIL FORBEDRING

Professionsbacheloren i sygepleje er på mange måder, som den skal være, fastslår SLS og DSR. Begge efterlyser dog flere timer i simulationslokalerne, tættere kobling mellem skole- og praktiksteder og systematiske introduktionsforløb for nyuddannede.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** • Foto **SØREN SVENDSEN**

Spørger man formand for Sygeplejestuderendes Lands sammenslutning, SLS, Charlotte Gøtstad Sørensen, om professionsbacheloren ruste de studerende godt nok til jobbet som sygeplejerske, fastslår hun straks:

”Den skal ikke ruste os til arbejdslivet. Den skal uddanne os og forberede os til arbejdslivet, men ikke gøre os til robuste sygeplejersker fra dag 1.”

Hun tilføjer, at det er et hårdt arbejdsmarked, der venter mange steder, og hun er overbevist om, at antallet af nyuddannede, der rammes af ansvarshok, er vokset under corona.

”Jeg har talt med mange nyuddannede, som har glædet sig til at komme i gang og fundet afdelinger med planlagte introforløb for at være sikre på en god start. Men mange steder er blevet lagt ned pga. corona, og introforløbene er røget i vasken.”

Frikøbte vejledere

SLS-formanden siger, at efter mange års besparelser på professionsbacheloren, er der brug for nye investeringer, hvilket SLS og Dansk Sygeplejeråd løbende gør politikerne opmærksomme på, bl.a. i et fælles udspil med andre studerende og aktører fra professionshøjskolerne i oktober sidste år.

For at styrke koblingen mellem teori og praksis ønsker SLS især øget kvalitet og mere undervisning tættere på virkelig-

heden. Men det udfordres bl.a. af manglen på vejledere, som mange steder også er en del af den faste normering.

”Vi har selv et ansvar for egen læring, men er afhængige af den vejledning og refleksion, vi har med de kliniske vejledere. Drømmescenariet er, at alle vejledere er frikøbte fra normeringen. Og det skal også være nemmere at inddrage nogle af de oplevelser, vi har i klinikken, i undervisningen på skolerne,” siger Charlotte Gøtstad Sørensen og fortsætter:

”Vi ønsker også flere øvelsestimer på skolerne i f.eks. instrumentel sygepleje, anatomi og fysiologi, så vi kan få det mere ind under huden i trygge rammer. Alle skoler har simulationslokaler, men de er dyre i drift, og kvaliteten svinger meget.”

Formaliseret introduktion

Næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorthe Boe Danbjørg, er enig.

”Det er godt for faget og sundhedsvæsenet, at sygeplejerskeuddannelsen

er en forskningsbaseret professionsbachelor. Men spørgsmålet er, om 3½ år er nok, når man tænker på den komplekse verden, sygeplejerskerne skal agere i.”

For at sikre en bedre overgang fra studerende til nyuddannet synes Dorthe Boe Danbjørg også, man skal undersøge muligheden for at etablere et struktureret videreuddannelsesforløb à la lægernes, som flere kilder foreslår i dette tema. Og hun glæder sig over, at DSR under forhandlingerne i Forligsinstitutionen i maj sidste år fik landet en aftale med Danske Regioner om, at nyuddannede skal gennemgå et introduktionsforløb ved ansættelse:

”Aftalen forpligter og sikrer de nyuddannede sygeplejersker et mere formaliseret og struktureret introduktionsforløb. Forløbet har også fokus på fortsat udvikling af kliniske færdigheder og sygeplejefaglige kompetencer – måske et lille, men meget vigtigt skridt i at sikre nyuddannede den bedste start.” ●

Næstformand i Dansk Sygeplejeråd, **Dorthe Boe Danbjørg**, og formand for SLS, **Charlotte Gøtstad Sørensen**, kæmper begge for at skabe de bedste vilkår og rammer for den nu 20 år gamle professionsbachelor i sygepleje.

Tekst og foto: DANSK SYGEPLEJERHISTORISK MUSEUM

• Dengang •

FRA 0 TIL 78 TEORITIMER

Før uddannelsesreformen i 1957 var der stor forskel på mængden af teori i sygeplejerskeuddannelsen. Det var de enkelte sygehuse, der egenhændigt tilrettelagde uddannelsen ud fra sundhedsstyrelsens vejledende retningslinjer. I 1931 viste en undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd, at sygeplejeeleverne havde mellem 24 og 78 teoritimer i løbet af uddannelsen. På et enkelt sygehus var der endda slet ingen teoriundervisning. Efter reformen blev teoretisk undervisning som en integreret del af uddannelsen et krav. Herefter udgjorde tiden på skolebænken ca. en tredjedel af uddannelsen. I dag udgør den over halvdelen af studiet. På billedet fra 1964 reparerer skelettet "Jakob" under stor opmærksomhed fra sygeplejeelever på Centralsygehuset, Randers.

MERE TID TIL PATIENTEN

Hvis Danmark skal skabe en bedre psykiatri, kræver det, at der er tid til en ligeværdig relation til patienterne og bedre muligheder for at udvikle sine kompetencer, siger formanden for Fagligt Selskab for Psykiatriske Sygeplejerske som kommentar til nyt oplæg til en 10-års plan.

Tekst **NANA TOFT** Modelfoto: **MADS CLAUS RASMUSSEN/RITZAU SCANPIX**

Otte sekunder. Så lang tid går der i gennemsnit, før en sygeplejerske afbryder en patient. Så krydser hun af på sit skema og går videre til det næste spørgsmål. Og det næste. Og det næste. Men hvis du lod din patient tale ud, så var der større sandsynlighed for at opbygge en relation og skabe rum for at kunne yde fin sygepleje.

Sådan lyder det fra Inge Gustavsen, nylået formand for Fagligt Selskab for Psy-

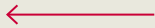
kiatriske Sygeplejersker, der her refererer til en undersøgelse af den skotske sygeplejerske og forsker Shaun Maher. Hendes pointe er, at hvis psykiatrien i Danmark skal være en psykiatri i verdensklasse, kræver det langt større ligeværdighed mellem fagfolk og patienter.

“Jeg er absolut ikke imod behandlingspakker, standardisering eller dokumentationskrav. Men dér hvor sygeplejen nær-

mest bliver kunst, er der hvor der er tid, rum og plads til relationen,” konstaterer Inge Gustavsen.

DNA'et i sygeplejen er fortrængt

Hun har ikke blot læst Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en kommende 10-års plan for psykiatrien, men også siddet i en arbejdsgruppe, der i 2021 kom med fagligt input til planen. Hun understreger, at der,

Sundhedsstyrelsens oplæg til en 10-års plan for psykiatrien, understreger behovet for en langt større indsats. Eksempelvis er antallet af patienter i børne- og ungdomspsykiatrien øget med 50% de sidste ti år.

som oplægget også skitserer, er et uital af udfordringer i psykiatrien, der skal adresseres.

Hvis hun alligevel skal fremhæve en af de særligt væsentlige sygeplejefaglige pointer, så er det, at hun i mange år har haft en oplevelse af, at essensen eller DNA'et i sygeplejen er blevet fortrængt til fordel for monitorering og målinger.

“Jeg havde en svingdørspatient, der startede med at blive indlagt, da hun var ret ung. Det var først, da vi tillod os selv at tænke fuldstændig ud af boksen og skabe et skræddersyet forløb, vel at mærke i samarbejde med hende, at hun fik det bedre,” fortæller Inge Gustavsen.

Nødvendigt med likviditet

Det kræver, som det faglige oplæg også lægger op til, en gennemgribende forandring af psykiatrien, som vi kender den i dag. Set med sygeplejefaglige briller handler det dog i særdeleshed om flere og mere kvalificerede sygeplejersker. Hvilket også kræver, at psykiatrien bliver en mere attraktiv arbejdsplads.

“Vi har et rekrutterings- og fastholdelsesproblem til psykiatrien, hvor det viser sig, at det blandt andet handler om løn, men også om manglende muligheder for kompetence- og videreudvikling,” fortæller Inge Gustavsen.

“Sygeplejerskerne vil jo gerne dygtiggøre sig til gavn for patienterne. Men de vil også gerne have den løn, de fortjener,” forklarer Inge Gustavsen.

Hun konkluderer derfor, at det ikke overraskende også handler om kroner og ører.

“Hvis vi for alvor ønsker at komme det stigende antal psykiatriske patienter i møde, så er det pinedød nødvendigt med en massiv tilførsel af likviditet,” understreger Inge Gustavsen. ●

Baggrund for 10-års planen for psykiatrien

I 2019 aftalte regeringen, at den ville indgå en aftale om en 10-års plan for psykiatrien. Målet var at mindske antallet af genindlæggelser, nedbringe ventetiden og øge gennemsnitslevealderen for mennesker med psykisk lidelse. 600 mio. kr. årligt blev sat af fra 2020 og frem for at styrke psykiatrien.

Psykiatrien i tal

- Antallet af patienter med psykiske lidelser, der behandles på sygehus, er steget med 30 pct. de sidste 10 år.
- Mindst 500.000 mennesker henvender sig årligt hos almen praksis med psykiske lidelser.
- Antallet af voksne med psykiske lidelser, der modtager en visiteret social indsats i form af bl.a. botilbud og støtte er steget med godt 11 pct. på fem år.
- Mennesker med psykiske lidelser lever 15-20 år kortere end baggrundsbefolkningen.
- Psykiske lidelser er årsag til cirka 3.500 dødsfald årligt og er den fjerde hyppigste dødsårsag i Danmark.
- I et samfundsperspektiv tegner psykiske lidelser sig for 25 pct. af den samlede sygdomsbyrde.

Prioriterede indsatser

I det faglige oplæg fra Sundhedsstyrelsen er der udvalgt ni temaer, der sætter fokus på en række grundlæggende indsatser, der skal til for at skabe en bedre psykiatri. Der er samtidig lavet en prioriteret liste med følgende fokus:

1. Opbygning af lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel
2. Styrkede indsatser til menneske med svær grad af psykisk lidelse
3. Afstigmatisering af psykisk lidelse
4. Styrkede tværfaglige og evidensbaserede miljøer
5. Forskning og udvikling

Psykiatriens hovedudfordringer

Den mentale sundhed i Danmark er faldende. Et stigende antal børn og unge oplever dårlig mental sundhed. Sundhedsstyrelsens rapport peger på følgende hovedudfordringer i psykiatrien:

- Utilstrækkelig tilgængelighed, kapacitet og sammenhæng
- Utilstrækkelig kvalitet og tværfaglighed i de eksisterende tilbud
- Utilstrækkelige forebyggende og tidlige indsatser
- Stigmatisering og manglende prioritering og ligestilling på området
- Utilstrækkelig forskning, faglig udvikling og manglende prestige

(Kilde: Rapporten 'Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser - fagligt oplæg til en 10-års plan', Sundhedsstyrelsen, 2022)

STOLTE SPECIALSYGEPELEJERSKER MÆRKER PRESSET

Et stigende antal komplekse patienter. Langt de fleste lykkes det tre specialsygeplejersker at hjælpe, men der er magtesløshed og et klart ønske om flere ressourcer til det enkelte barn. Alligevel kunne ingen af dem forestille sig at arbejde andre steder end i psykiatrien.

Af **NANA TOFT** · Foto **CLAUS BECH**

”**K**æmpe tak for din hjælp og din måde at være på.”
”Vi har følt os så trygge i forløbet hos dig.”

”Tak for aldrig at have givet op på mig. Tak for at give mig mod og lyst til livet.”

På væggen i gangen på 2. sal hos Børne- og Ungdomspsykiatrisk klinik i Roskilde hænger et væld af små og store breve. Nogle håndskrevne. Andre maskinskrevne. Nogle fra de børn og unge, der kommer som patienter på klinikken, andre fra deres forældre. Fælles for alle er dog, at de udtrykker stor taknemmelighed.

Personalet kalder tavlen for “rosetavlen«. Normalt går de ansatte forbi til og fra en legeobservation, en terapisesession, en medicinkonsultation eller en forældresamtale. En sjælden gang stopper specialsygeplejerske Rikke Mortensen op, læser og bliver mindet om, at deres indsats giver mening.

”Jeg er stolt af det arbejde, vi gør. Men der er også situationer, hvor jeg som sygeplejerske kan føle mig presset og have

behov for faglig sparring,” fortæller specialsygeplejerske Rikke Mortensen.

Alvorligt syge børn

Sygeplejerske Anja Malm har haft sin daglige gang på Børne- og Ungdomspsykiatrisk klinik i Roskilde i over 15 år, og sammen med sine kolleger møder hun omkring 1.200-1.400 børn, unge og deres familier om året. Både hun og Rikke Mortensen elsker deres arbejdsplads, og kunne ikke forestille sig at arbejde noget andet sted end i børne- og ungdomspsykiatrien.

Men de mærker et voksende pres fra et stigende antal patienter, og når de tilmed oplever, at patienterne er blevet dårligere og mere komplekse, er det svært indimellem ikke at føle sig magtesløs. Eller i hvert fald drømme om mere tid og flere ressourcer til det enkelte barn, unge og dennes familie.

”Jeg kan afslutte Viktor (opdigtet navn, red.), når han er færdigudredt for at se ham igen et år senere. Her er der

ofte kommet en ny lidelse oveni den autismediagnose, han havde i forvejen. Hvilket typisk er angst eller depression,” fortæller Rikke Mortensens kollega, specialsygeplejerske Anja Malm.

Børne- og ungdomspsykiatrien i tal

- Antallet af patienter i børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark er øget med 50 pct. de sidste 10 år.
- Blandt børn og unge vil cirka 15 pct. blive diagnosticeret med en psykisk lidelse, inden de fylder 18 år.

(Kilde: Rapporten 'Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser - fagligt oplæg til en 10-års plan', Sundhedsstyrelsen, 2022)

Anja Malm, Rikke Mortensen og Christina Hjort Thøgersen arbejder som specialsygeplejersker på Børne- og Ungdomspsykiatrisk klinik i Roskilde. Klinikken har 60 ansatte, heraf 15 sygeplejersker, hvoraf flere er specialsygeplejersker.

“Børn og unge udvikler sig, så selvfølgelig er det naturligt, at nogle af dem skal tilbage til os. Men der er tilfælde, hvor børn som Viktor ikke har fået den tilstrækkelige hjælp. Mange af de her børn og unge er meget dårlige, og det kræver dyb og indgående specialviden,” forklarer Anja Malm.

Behov for psykiatrisk specialviden

De børn og unge der kommer på klinikken, kan være der i alt fra tre måneder til 5-6 år. Sidstnævnte hvis de for eksempel er i medicinsk behandling eller et terapeutisk forløb. Alligevel fortæller både Rikke Mortensen og hendes kolleger, Anja Malm og Christina Hjort Thøgersen, om de børn og unge de ville ønske, de kunne have beholdt lidt længere. For at sikre et mere sammenhængende, tværsektorielt samarbejde til gavn for familierne.

“Vores forløb er komplekse. Der er mange aktører, vi skal koordinere med. Vurderingerne er blevet mere tidskrævende,” siger Christina Hjort Thøgersen, der indimellem er vidne til patienter, der får tilbagefald.

“Psykiatrisk specialviden er afgørende på tværs af sektorer,” forklarer Christina Hjort Thøgersen.

Tværasektorielle samarbejde

En gennemgående kommentar fra alle tre sygeplejersker går netop på det tværasektorielle samarbejde. De senere år er mere og mere tid gået med at koordinere mellem forskellige aktører - PPR, kommune, praktiserende læge med flere.

“Det er netop kontakten til netværket, der er essentielt for barnet eller den unge, men der er mange flere bolde i dag, end der var tidligere, og vi bruger meget tid på at formidle vores viden til de andre aktører,” forklarer Rikke Mortensen og beskriver et eksempel med en dreng, hun indtil for ganske nyligt havde i et forløb på klinikken. En dag ringer forældrene og siger: “Rikke, de siger på skolen, at han (deres søn, red.) har ADHD. De siger, han skal have medicin. Du siger, han ikke skal have medicin. Hvad skal vi gøre?”

“Drengen har autisme. Svær autisme. Han har ikke ADHD. Udfordringen er, at han ikke bliver mødt, som han skal. Hans adfærd bliver misforstået. Den opgave er

kommet på i de senere år: At skulle klæde andre på til at forstå kompleksiteten i en psykiatrisk lidelse,” siger Rikke Mortensen.

Sygepleje og de vigtige relationer

Christina Hjort Thøgersen understreger, at hendes oplevelse er, at de som sygeplejersker lykkes med at hjælpe langt de fleste børn, unge og familier, der kommer i klinikken. Rikke Mortensen uddyber, at når de lykkes, er det fordi samarbejdet har fungeret hele vejen rundt om barnet. Og fordi der har været tid til relationen: Til barnet og familien men ikke mindst den til tværasektorielle relation.

“Når vi taler sygepleje, taler vi relationer. Og min oplevelse er, at vi som sygeplejersker er gode til netop dét,” siger Rikke Mortensen.

Fra alle tre sygeplejersker lyder det, at systemet uden tvivl kunne arbejde bedre sammen, og at der er brug for et seriøst kompetenceløft af samtlige aktører omkring barnet.

“Inklusive vores egen faggruppe,” pointerer Anja Malm og fortsætter:

“Og nå ja, på falderebet kunne man da også godt lige agitere for, at de sygeplejestuderende havde længere tid end fire uger på en psykiatrisk afdeling.”

I 2020 blev vinderne af årets praktiksted kåret virtuelt, så der var højt humør hos den nye formand for SLS, **Charlotte Gøtstad Sørensen**, da hun i år kunne overrække diplomer personligt til nogle af vinderne.

Sygeplejestuderende hædres de gode praktiksteder

Fem praktiksteder er blevet tildelt prisen for årets praktiksted. Det er fantastisk at være med til at fejre 10-års jubilæet, sagde formanden for SLS, da Sygeplejestuderendes Praktikpris 2021 blev uddelt i starten af året.

Tekst **DIANA MAMMEN** · Foto **CAMILLA BIELSKI**

Et godt praktiksted er inkluderende, giver vejledning og har et veltilrettelagt forløb for de studerende. Det var der særligt tre praktiksteder i hver af landets fem regioner, der kunne leve op til, og derfor var de nomineret til Sygeplejestuderendes Praktikpris 2021.

En vinder blev kåret i hver region, og det blev fejret i starten af året med blomster og diplomer.

”Det er fuldstændig fantastisk at være med til at fejre 10 års-jubilæet for Sygeplejestuderendes Praktikpris. Og især i år, hvor vi har fået rekordmange indstillinger til prisen. De 140 indstillinger viser, at der er mange praktiksteder, der gør en ekstra indsats hver dag for at sikre en god kvalitet af vores praktikforløb,” siger formand for Sygeplejestuderendes

Landssammenslutning, SLS, Charlotte Gøtstad Sørensen.

Hun glæder sig over at kunne hylde de praktiksteder, der, til trods for et presset sundhedsvæsen under en pandemi og med mangel på sygeplejersker, alligevel formår at skabe ordentlige praktikforløb for de studerende.

Praktik afgør følelsen af at slå til

”Det er altafgørende for os sygeplejestuderende, at vi har haft nogle gode og lærerige praktikforløb under vores uddannelse. Når man står som nyuddannet sygeplejerske, er der ingen tvivl om, at kvaliteten af ens praktikforløb under uddannelsen hænger sammen med følelsen af at slå til i arbejdet som sygeplejerske,” siger Charlotte Gøtstad Sørensen.

Hun forklarer, at man allerede nu ved, at hver femte sygeplejestuderende ikke kan se sig selv i faget om fem år.

”Løsningen på det er uden tvivl en større investering for at hæve kvaliteten af vores praktikforløb,” siger Charlotte Gøtstad Sørensen.

SLS-formanden understreger, at netop ved at hylde de praktiksteder, som formår at skabe gode praktikforløb, kan man fokusere på de kvaliteter, som de sygeplejestuderende fremhæver hos dem:

”Og på den måde kan andre praktiksteder blive inspireret af vinderne til at hæve kvaliteten af praktikforløbene for de studerende. Deres kommende kollegaer og fremtidens sygeplejersker.” ●

DE NOMINERED E TIL SYGEPLEJESTUDERENDES PRAKTIKPRIS 2021

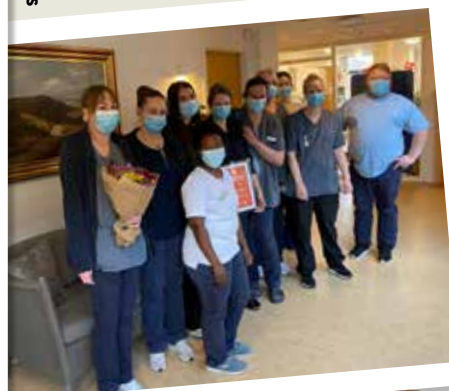
Vinderne er fremhævet

Region Sjælland

Foto: SIS

Region Midtjylland

Region Nordjylland

Region Hovedstaden

Region Syddanmark

Kendetegn ved det gode praktiksted

Studerende anses som kommende kolleger

- Praktikstedet tager kollektivt ansvar for uddannelsesopgaven, og afdelingen byder den studerende indenfor i det kollegiale fællesskab.

Tid til løbende vejledning og feedback

- Der er tid til sidemandsoplæring og løbende feedback, også på skriftlige opgaver. Der er mulighed for at kunne trække sig væk fra patientstuen og reflektere over egen læring sammen med medstuderende eller vejleder.

Veltilrettelagt forløb og information

- Information og læringsplaner udleveres inden praktikstart, så den studerende har overblik over forløbet.

Kilde: SIS: Gennemgående træk i indstillingerne til Årets Praktiksted 2021.

Region Nordjylland

- Hæmatologisk sengeafdeling 7V på Aalborg Universitetshospital
- Afdeling for kvindesygdomme, graviditet og fødsel 504 i Hjørring, Regionshospitalet Nordjylland
- **Ortopædkirurgisk operationsafsnit i Farsø, Aalborg Universitetshospital**

Region Sjælland

- Kardiologisk Sengeafsnit B71 i Roskilde, Sjællands Universitetshospital
- **Kirurgisk og Gynækologisk Sengeafsnit 09-5/12-5 på Holbæk Sygehus**
- Team Sygepleje Maribo i Lolland Kommune

Region Midtjylland

- Hjerterafsnittet på Regionshospitalet Viborg
- Heroinklinikken, Rusmiddelcenteret i Aarhus Kommune
- **Ceres Centret, Ceres 1. sal i Horsens Kommune**

Region Hovedstaden

- Afdeling for Kræftbehandling, Sengeafsnit 1 på Herlev Hospital
- Herlev Hjemmesygepleje i Herlev Kommune
- **Børne- og Ungemodtagelsen på Herlev Hospital**

Region Syddanmark

- Neurokirurgisk intensiv afsnit NIA på Odense Universitetshospital
- Kvindesygdomme ambulatorium på Kolding Sygehus, Sygehus Lillebælt
- **Psykiatrisk Afdeling P6 i Middelfart Kommune**

Her er der den bedste grobund for læring

Det at have studerende forpligter, og Kirurgisk og Gynækologisk Sengeafsnit på Holbæk Sygehus tager opgaven alvorligt, når de vejleder de studerende i bl.a. læringslab. Nu har afdelingen vundet Sygeplejestuderendes Praktikpris 2021 i Region Sjælland.

Tekst **DIANA MAMMEN** · Foto **CLAUS BECH**

”Jeg er blevet mødt med åbne arme, har stået på egne ben og fået lov til at være nysgerrig og tage ansvar. Men altid med en vejleder i ryggen, og hvis de ikke var der, så var det resterende personale gode til at tage sig af os studerende,” forklarer Kristin Patricia om sin praktik på afsnittet for kirurgi og gynækologi på Holbæk Sygehus.

Praktikopholdet var så godt for den sygeplejestuderende, at hun indstillede afdelingen til Sygeplejestuderendes Praktikpris, som de vandt i Region Sjælland.

Kristin Patricia synes især, at en såkaldt studieenhed, hvor man samler de studerende både på 2. og 6. semester i et team, hvor de har ca. 12 patienter, fungerede rigtig godt, da man som studerende var samlet og derfor nemmere kunne reflektere og dele viden med hinanden.

↑ Siden **Jessica Brunsgaard Larsen** blev uddannet klinisk vejleder i 2020, har hun haft mange studerende mellem hænderne. Bl.a. tidligere studerende Kristin Patricia, der indstillede afdelingen som årets praktiksted.

Del af et fællesskab

For klinisk vejleder Jessica Brunsgaard Larsen er det en ære at være nomineret, og det at vinde viser for hende, at det, de

gør til daglig, skaber den helt rigtige grobund for læring.

”Først og fremmest skal de studerende være trygge og føle, at de er en del af fællesskabet på afdelingen,” siger Jessica Brunsgaard Larsen og nævner studieenheden, som netop samler de studerende i et team.

”Det er både godt for de studerende at være samlet, men også, at de går sammen med de kliniske vejledere, som brænder for opgaven med at lære fra sig og arbejde med de studerende,” siger hun.

Ekstra kollega til studerende

Jessica Brunsgaard Larsen fortæller, at de på afdelingen er en ekstra i teamet, så der altid er én, der kan gå fra med den studerende. Det kræver opbakning fra ledelsen, men det er prioriteret, så de studerende har de bedste forudsætninger for at lære.

”De studerende lærer af og med hinanden. De arbejder i par af to, så de er sammen om opgaverne. Som vejleder har jeg en coachrolle, så de studerende går forrest og tager ansvaret i fællesskab. Dermed lærer de bedst,” mener Jessica Brunsgaard Larsen.

Hun står dog altid til rådighed med hjælp og vejledning. F.eks. når der i studieenheden afholdes et ’kl. 9-møde’, hvor der tales om, hvordan teori og praksis samles og giver mening i den kliniske ud-dannelse:

”De studerende præsenterer en patient, og så sidder vi i fællesskab og taler om den teori, man kan koble på patienten.”

Hensyn til ønsker og behov

”Grobund for læring kræver også, at de studerende har trygge rammer. Så vores fokus er på, at de skal lære, men også

have det godt. Nogle har måske særlige behov, f.eks. eksamensangst. Så vi øver eksamenssituationer,” siger Jessica Brunsgaard Larsen, der også lytter til, om de studerende har specielle ønsker, f.eks. læring om en bestemt patientgruppe eller ekstra fokus på det kirurgiske eller gynækologiske felt.

”I det omfang vi kan, prøver vi at tage udgangspunkt i de studerendes ønsker og præferencer, og hvad de gerne vil have ud af praktikken hos os med henblik på at styrke den enkelte studerendes faglige udvikling,” siger den kliniske vejleder.

Trygge rammer i læringslab

Jessica Brunsgaard Larsen forklarer også, at Holbæk Sygehus har et såkaldt læringslab, hvor de studerende i trygge rammer har mulighed for at træne kompetencer som f.eks. pvk, sonde eller kateteran-

↑ **Jessica Brunsgaard Larsen** (t.h.) har undervist i mange forskellige patientsituationer i det læringslab, der er på Holbæk Sygehus. Her er det de studerende Jannie Rask Viholt (i midten) og Heidi Nielsen, der lytter til den kliniske vejleder.

læggelse på specielle dukker, så de ikke skal gøre det på en patient for første gang.

”Senest har 6.-semesterstuderende haft en fiktiv, tidstro aften/nattevagt med komplekse patientforløb, hvilket var en stor succes. Læringslab bliver hermed et samlingspunkt for alle studerende på sygehuset, og det er også her, alle samles første dag. Så har de kendskab til et sted, hvor de ved, de altid kan gå over, og hvor man også kan mødes med studerende fra andre afdelinger,” fortæller Jessica Brunsgaard Larsen, som også underviser samme sted i bl.a. kirurgisk sygepleje. ●

POWER CARE

Oplev Norge

Fra kun **0,-** All inclusive

Som sygeplejerske- og jordemodervikar hos POWERCARE kan du komme til Norge med alt betalt – naturligvis med branchens bedste vilkår og løn oveni. Vi har vikariater i hele Norge og indenfor alle specialer. Hvis du har lyst til at kombinere spændende faglige udfordringer med store rejseoplevelser, så læs mere på www.powercare.dk/vikar-i-norge eller scan QR-koden.

BRUG DIT KAMERA

1**Hvordan defineres en folkesygdom?**

- A.** Mindst 250.000 personer skal være ramt af sygdommen.
- B.** Det er de tre hyppigst forekommende sygdomme i befolkningen.
- C.** En folkesygdom er karakteriseret ved stor udbredelse i befolkningen og er forbundet med væsentlig sygdomsbyrde og risiko for forkortet levetid.

2**To folkesygdomme har været beskrevet i Sygeplejerskens tillæg Fag & Forskning under 'Triolog', hvilke?**

- A.** Obstipation og KOL
- B.** Osteoporose og type-2 diabetes.
- C.** Psykiske lidelser og hjertekarsygdom.

3**Hvilke otte sygdomme kategoriseres som folkesygdomme?**

- A.** Hjertekarsygdomme, type 2-diabetes, osteoporose, muskel- og skeletsygdomme, overfølsomheds-sygdomme, psykiske lidelser, kronisk obstruktiv lungesygdom, cancer.
- B.** Covid-19, skizofreni, multisygdom, muskel- og skeletsygdomme, overfølsomheds-sygdomme, depression, kronisk obstruktiv lungesygdom, cancer.
- C.** Stivkrampe, psoriasis, anoreksi, muskel- og skeletsygdomme, overfølsomheds-sygdomme, psykiske lidelser, kronisk obstruktiv lungesygdom.

4**Hvem kan hjælpe patienten med at forebygge udvikling af en eller flere folkesygdomme?**

- A.** En effektiv fjerthealer.
- B.** Egen læge og konsultationssygeplejerske.
- C.** Lokal idrætsforening.

FOLKE-SYGDOMME

Tekst **JETTE BAGH**, fagredaktør, Sygeplejersken, Fag & Forskning

De store sygdomme, folkesygdommene, tales og skrives der meget om. Men hvad er egentlig en folkesygdom, og kan den forebygges eller bekæmpes? Test din viden om folkesygdomme.

5**Hvem forsker i folkesygdomme i Danmark?**

- A.** Danmarks Statistik.
- B.** Statens Institut for Folkesundhed, SIF, SDU. Her forskes i individuelle risikofaktorer (KRAM) og faktorer i nærmiljøet, f.eks. forurening, drikkevandets kvalitet, adgang til grønne områder m.m.
- C.** Aarhus Universitet, Institut for Folkesundhed. Afdeling for Sygeplejevidenskab.

6**Hvilke politiske planer er der for at øge folkesundheden i Danmark?**

- A.** At færdiggøre en længe ventet sundhedsaftale og en psykiatriplan.
- B.** At begynde forfra med planlægningen af hele ældreområdet.
- C.** Skattefradrag på dokumenteret vægttab hos svært overvægtige borgere fra 2024.

7**Hvad vil det sige at forebygge?**

- A.** F.eks. at nudge borgerne til at anvende små tallerkner, når de spiser, for at minimere indtaget.
- B.** At opfordre befolkningen til at følge alle officielle anbefalinger og dermed sikre sundhedsfremme.
- C.** At forsøge at hindre noget uønsket i at opstå eller brede sig ved at træffe bestemte forholdsregler.

8**Hvad er Danmarks største folkesygdom?**

- A.** Psykisk sygdom, men psykiske lidelser bliver stadig prioriteret og håndteret som lillebror til de fysiske sygdomme som f.eks. kræft, diabetes og hjertesygdomme.
- B.** Multisygdom, dvs. personer, der lever med flere kroniske sygdomme samtidig. Risikoen for at blive ramt af flere kroniske sygdomme samtidig bliver højere, jo ældre vi bliver.
- C.** Kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL).

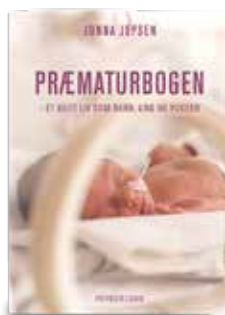
Til fagpersoner og præmature børns forældre

Bogen sætter fokus på de udfordringer, som mange præmature børn og deres familier oplever gennem spædbarns-, børne-, ungdoms- og voksenlivet. Det er de såkaldt ”usynlige senfølger”, der som oftest ikke er diagnosticeret eller behandlingskrævende på et medicinsk eller kirurgisk niveau, men som fylder meget i hverdagen og i høj grad påvirker livskvaliteten. Det er udfordringer som f.eks. angst/utryghed, hypersensitivitet, koncentrationsbesvær/indlæringsvanskeligheder, mave-tarmproblemer, spiseproblemer, søvnproblemer og sansemotoriske problemer.

Jonna Jepsen har hentet sin viden fra forskningsresultater, litteratur og ikke mindst sin årelange dialog med forældre til præmature, unge og voksne for tidligt fødte samt en række fagpersoner, som møder børnene gennem deres opvækst. Desuden trækker hun på erfaringer fra sine egne tvillinger født i 28. graviditetsuge.

Gennem bogen mødes man af citater fra forældre til præmature børn, som sætter ord på

☺☺ For læseren kan det være svært at gennemskue, hvilken viden der bygger på litteratur og forskning og hvilken viden, der stammer fra erfaringer.

Jonna Jepsen
PRÆMATURBOGEN
- et godt liv som barn,
ung og voksen
Frydenlund 2021
421 sider - 349 kr. (vejl.)

netop deres oplevelser og erfaring inden for et givent problemfelt. Det er naturligvis subjektivt og relaterer sig til det enkelte barn, men for læseren giver det en fornemmelse af, at bogen også fungerer som en slags talerør for de familier, som har udfordringerne tæt på i dagligdagen. Desuden krydres den med vidunderlige billeder stillet til rådighed af forældre.

Det er en ambitiøs og vidtfavnende bog, og forfatteren ønsker at beskrive de mange udfordringer udførligt og gennemarbejdet. Bogen giver desuden konkrete handlingsforslag til, hvordan forskellige udfordringer kan håndteres. For læseren kan det være svært at gennemskue, hvilken viden der bygger på litteratur og forskning, og hvilken viden der stammer fra erfaringer. Men med det in mente, vil man som forældre eller som præmatur ung og voksen kunne hente konkrete værktøjer og ikke mindst kunne spejle sig i andres erfaringer. Som fagperson møder vi ofte kun familien kortvarigt set i forhold til et langt liv, og bogen her kan være med til at give en forståelse af helhedsperspektivet og de udfordringer, familien kan støde på gennem barnets opvækst.

Joan Neergaard Larsen, klinisk sygeplejespecialist, Afdeling for Intensiv behandling af nyfødte og mindre børn, Rigshospitalet

Til opdagelsesrejsende og pionerer

Tobias Siiger Prentow & Svend Aage Madsen

FAR FOR LIVET

Muusmann 2021
121 sider - 129,95 kr. (vejl.)

Ingen i kongeriget har som Svend Aage Madsen formået at sætte manden som far på dagsordenen. Svend Aage Madsen behøver ingen yderligere præsentation. Alle sundheds- og barsels-sygeplejersker kender ham. Han har lært os, at fædre, i stort set samme grad som mødre, kan få fødselsdepression, og at det ubehandlet har samme konsekvenser for barnet, som når det er mor, der er ramt. Han har peget på paradokset i, at far forventes at være til stede ved sit barns fødsel og efterfølgende være aktiv i plejen. Han skal dog ikke forvente hverken seng eller mad under indlæggelsen på barselsafsnittet. Han er på tålt ophold.

Svend Aage Madsen forsøger ihærdigt i øjeblikket at opdrage på os sundhedsplejersker og få os til at have lige meget fokus på mor og far. Kritikken er berettiget. Vi har været meget morrettede. Det er heldigvis ved at ændre sig, og far er blevet meget nærværende i barnekammeret. Fædre er i disse år, som der står i bogens indledning, opdagelsesrejsende i ukendt land og pionerer i forhold til at indgå i et moderne faderskab. 'Far for livet' henvender sig til den mand, som skal være far, eller som lige er blevet det. Den foretager, i et let læst sprog som kan fordøjes af alle, en overflyvning hen over farlandskabet og de bakketoppe og dale, som kendetegner et sådant landskab og er på samme tid let og fyldig.

Hanne Lindhardt,
MSA, sundhedsplejerske

Regnvejr i Sovjet

Sebastian Strange Nielsen

SYGEPLEJE SET INDEFRA

Sebastian Strange Nielsen og Forlaget Mellemgård
2021
292 sider - 254,95 kr.

Sort-hvid analog fotografering er sygeplejersken og den selv lærte fotografs personlige præference. Det betyder, at han anvender filmruller og først ser sine fotografier, når de bliver fremkaldt. I bogen vil han at vise, hvor forskellig og unik sygepleje er. Korte tekster introducerer de 12 kapitler fra hospital og hjemmesygepleje, og billedtekster forklarer, hvad nogle af billederne viser. Sygeplejersker på de fotograferede arbejdspladser vil kunne genkende situationer fra hverdagen og finde bogen interessant, men for ikke-indviede er der for meget regnvejr i Sovjet over billederne. De er skåret over samme læst, mørke og kornede, måske i et forsøg på at tilføje et kunstnerisk udtryk. Det nærvær, sygepleje skal bære præg af og vise, er tæt på fraværende eller skjult i mørke. Jeg kan ikke mærke billederne, måske fordi fotografen ikke tør gå tæt på, eller fordi der er fokus på noget, der i virkeligheden er ligegyldigt, nemlig de mange computerskærme.

Susanne på side 214 er et eksempel på dårligt lys og en manglende billedtekst. Hvilken sygeplejerske er Susanne? På side 215 sidder hun ved en skærm. Hvad arbejder hun med?

Sygeplejersken og fotografen har forsøgt at vise sit fag, men det er blevet en dystre fremstilling, som får mig til at fremsige et "Skomager, bliv ved din læst".

Jette Bagh, cand.cur., fagredaktør
Sygeplejersken og Fag & Forskning

Inspireret af biografier

**METTE SAAUGAARD
OLESEN**

Udviklings-sygeplejerske,
cand.cur.,
Urinvejskirurgisk Afdeling,
Hospitalsenheden Vest.

Tekst **MICHAEL HOLBEK**

HVAD LÆSER DU LIGE NU?

Hella Joofs 'Tvilling Yndling Grævling - en selv(hjælps)biografi'.

HVORDAN HAR DEN INSPIRERET DIG?

I bogen fortæller Hella Joof for første gang sin samlede historie. På en ærlig, underholdende, rørende og reflekteret måde fortæller hun om livets op- og nedture, og hvad vi alle kan lære af dem. Ud over Hella Joofs personlige fortælling er jeg også inspireret af hendes skrivestil. Selv om bogen indeholder flere barske episoder fra hendes liv, formår hun at fortælle om dem med en vis lethed, som gør, at fortællingerne aldrig bliver tunge at læse. Generelt holder jeg af at læse biografier, hvor jeg får lov til at få et indblik i forfatterens egne refleksioner og beretninger om livet.

HVILKEN BOG BURDE ALLE SYGEPLEJERSKER LÆSE - OG HVORFOR?

Henrik Kruses 'Mand på rejse'. Alle sygeplejersker og kommende sygeplejersker burde læse bogen 'Sygeplejens superhelte' af Annelise Norlyk, Bente Martinsen og Pia Dreyer (red.). Bogen omhandler en række centrale sygeplejeteorier gennem tiden, og via bogens praksisnære fortællinger bliver det synligt, hvordan man kan bruge teorierne til at tænke med i den kliniske praksis.

HVILKEN BOG FIK DU ALDRIG LÆST HELT TIL ENDE?

Jeg når desværre ikke at læse særlig mange bøger, selvom jeg gerne ville. Men de bøger, jeg giver mig i kast med, når jeg også at læse til ende.

KORT NYT OM BØGER

Jens Einar Jansen og
Anna Bridgwater

TÆT PÅ, MEN UDENFOR

**Råd og viden om livet som
pårørende til et menneske med
en psykisk lidelse**

Gyldendal 2022
264 sider - 249,95 kr. (vejl.)

En dejlig og påkrævet bog til de pårørende, der tales så meget om, men ikke gøres nok for. Ofte er det tavshedspligten, der står i vejen eller bruges som et skjold mod information og involvering.

Bogens ærinde er, gennem 16 cases og forfatterens egne erfaringer som pårørende, at skabe gensidig forståelse mellem fagfolk og pårørende og gøre livet lettere for pårørende. De 16 pårørende lægger ud med at beskrive deres baggrund, hvem i netværket som er syg og med hvad. De nævnte diagnoser er alle nøjere beskrevet i et selvstændigt kapitel, hvor f.eks. personlighedsforstyrrelser foldes ud.

Et andet godt kapitel hedder 'Når samarbejdet er udfordret'. Det beskriver den psykisk syges ret til at holde pårørende udenfor og dermed ikke orientere dem om behandling eller mangel på samme.

Bogen slutter med kloge betragtninger om accept, altså pårørendes gradvise tilvænnning til en ny normaltilstand i forholdet til den sindslidende.

Thea Kølsen Fischer fortalt til Lars
Hvidberg

VIRUSDETEKTIVEN

Gyldendal 2021
208 sider - 232,50 kr.(vejl.)

Bogens forside er holdt i opsigtsvækkende rødt og sort og viser en smuk kvinde og detektiv, som skal forsøge at opsnuse kilden til coronapandemiens udbrud.

Bogen beskriver den danske speciallæge i samfundsmedicin og ekspert i vira og epidemier, Thea Kølsen Fischers, arbejde i en gruppe af forskere, som i 2020 blev

sendt til Wuhan i Kina af WHO. Formålet var at finde kilden til pandemiens udbrud. Det kunne være virus overført fra et dyr til et andet på et marked, eller det kunne være et læk fra det sikrede laboratorium, der var placeret ganske tæt på markedet. Gruppens arbejde var at interviewe lokale læger, sygeplejersker, stamkunder fra markedet, repræsentanter for myndighederne og få adgang til dokumenter fra pandemiens start. På trods af uenigheder blev det internationale samarbejde gennemført i god ro og orden. Årsagen til covid-19 fandt forskergruppen ikke frem til, men den historie var uinteressant, så forskergruppens arbejde blev formidlet på en måde, gruppen ikke kunne genkende.

En rigtig gys.

Susanne Vahr Lauridsen (red.)

**HÅNDBOG I SYGEPLEJE
Urologi**

FADL'S Forlag 2021
271 sider - 189,95 kr.

Kompakt, men meget overskuelig bog til kittellommen. Den indeholder 20 kapitler, hovedparten skrevet af kvindelige sygeplejersker, enkelte skrevet af en mandlig læge. Få år tilbage ville billedet have været det modsatte.

De almindeligste urologiske problemstillinger er beskrevet, og bogen er bygget op som et forløb fra første møde med urologisk afdeling til udskrivelse. Et kapitel handler om seksuelle problemstillinger ved urologisk behandling, og her indgår PLISSIT-modellen og de seks R'er. Disse indikerer, at et menneske kan have mange årsager til behovet for et seksuelt forhold. Behov der rækker ud over at kunne gennemføre et samleje.

Også palliation og rehabilitering har deres egne kapitler.

Forfattere med stor indsigt, erfaring og dedikation

Ingeborg Ilkjær og
Charlotte Fabricius Kragh (red.)

**PALLIATION
og rehabiliterende Palliation**

Gads Forlag 2021
332 sider - 349,95 kr.

Bogens forfattere repræsenterer en bred vifte af eksperter inden for det palliative område, og hvert kapitel afspejler forfattere med stor indsigt, erfaring og dedikation til den palliative sygepleje. Sygeplejersker møder patienter med palliative behov alle steder i sundhedsvæsenet, og i min optik er dette derfor en bog, alle sygeplejersker kan have glæde af at læse eller orientere sig i.

Bogen er, på trods af sin tykkelse (over 300 sider) og få illustrationer, hverken tør eller kedelig. Forfatterne formår at formidle til tider meget teoretisk stof på en pædagogisk måde ved at koble teorien med praktiske eksempler bygget op om case-beskrivelser og refleksionsspørgsmål.

Bogens sidste kapitel omhandler "læringsperspektiver på palliation" og taler direkte ind i målgruppen "undervisere", om det så er i en uddannelses- eller klinisk kontekst. Det giver mening at reflektere over, hvordan vi som profession kan formidle ny evidensbaseret viden om palliation til både fremtidige, nye og gamle kollegaer og på den måde sikre, at ny viden om palliation kommer patienter og pårørende til gavn.

Generelt er der en rød tråd på tværs af bogens 14 kapitler, og bogen kan både læses i sin fulde længde eller bruges som opslagsværk. Hvert kapitel starter med en definitions- og begrebsafklaring, hvilket medfører en hel del gentagelser, men det må nok betragtes som den pris, der skal betales, for at sikre at alle kapitler og afsnit kan læses og forstås uafhængigt af hinanden.

Bogen har i høj grad bidraget til at øge min viden om palliation og rehabiliterende palliation og ikke mindst den kompleksitet, der karakteriserer klinisk beslutningstagen og klinisk lederskab inden for den palliative sygepleje. Jeg kan derfor kun give bogen mine bedste anbefalinger.

*Dorthe Gaby Bové, sygeplejerske,
seniorforsker, ph.d., cand.scient.san,
Nordsjællands Hospital, Forskningsafdelingen*

ANNONCE

ÅNDENØD OG SAVN FÅR SUSIE TIL AT KÆMPE

Susie Wordenskjold var en af de første, covid-19 slog klørne i. Senere ramte sygdommen også hendes far. Den har givet dybe ar på krop og sjæl, og vender stadig tilbage og tager luften fra hende.

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN · Foto BAX LINDHARDT

Susie Wordenskjold sad alene på sengen i kælderværelset i villaen i Rungsted. Bag de små ruder oppe under loftet var aprilmørket faldet på, og på det lille sofabord stod burgeren stadig. Urørt. Hun havde ikke kræfter til at spise den. Lyden af drengene, der spillede computer ved siden af, slap dæmpet gennem væggen. Hun tjekkede sin iPhone igen. Der var flere nyheder om, hvor mange, der var døde af corona. Mon hun ville blive én af dem? Skulle hun dø af corona i 2020 i en alder af 44 år?

En snigende kulde satte sig i hendes krop. Den trykkende fornemmelse for

brystet blev værre, og det var som om, hun var ved at blive kvalt. Det føltes som et jernkorset, der blev strammet om hendes brystkasse, så der ikke var plads til at trække vejret ned i lungerne. Hun turde ikke lægge sig til at sove. Måske fik hun akkurat luft nok til at klare den lige nu. Men hvad med om fem minutter?

Hendes fingre trykkede 1813 på telefonen. De ville sende en ambulance. Hun afslog, da hun ikke ville skræmme de to drenge på 6 og 10 år inde ved siden af. De skulle ikke vide, hvor slemt det stod til.

”Nu skal I ikke være nervøse. Men mor skal indlægges. De skal bare lige tjekke op

på mig og sikre, at alt er ok,” sagde hun og gjorde sin stemme glad.

”Okay, mor,” svarede de, mens de spillede videre.

Kørte selv til sygehuset

På landevejen mod hospitalet kæmpede Susie for at holde sig kørende i den grå Mitsubishi. Manglen på luft sled i brystet, mens hun glædede sig over, at det var lykkedes hende ikke at overføre sin

Susie Wordenskjold og hendes mor afventede nyt fra sygehuset om faren – som var indlagt med corona – i stuen, hvor han få dage tidligere havde sunget og danset ballet.

angst til ungerne. Hun vidste godt, det ikke var smart at køre alene, når hun havde svært ved at trække vejret. Men hun kom frem til sygehuset og blev indlagt på akutafdelingen.

Fem uger var gået, siden Susie den 12. marts var gået hjem med feber og ømhed i kroppen fra sit arbejde som sygeplejerske med klinisk specialistfunktion i Vikarkorpset på Bispebjerg Hospital. På det tidspunkt var covid-19 helt ny i

Danmark. Frygten for at den ukendte sygdom havde ramt hende, fik Susie til at isolere sig i kælderværelset fra sin mand, to sønner og en bonus søn. De første to uger var ikke så slemme, men derefter gnavede covid-19 sig langsomt ind i hendes lunger, og brystsmerten og åndenøden tog til.

I den første tid efter covid-19 kom til Danmark i 2020, var testsystemet ikke så udbygget som i dag. Der gik to uger fra

Susie fik symptomer, til hun blev testet første gang. Testen var negativ. Så blev hun mere syg og blev testet positiv en uge senere. Derefter var hun 15 dage i isolation i kælderen, før hun endte på hospitalet.

Efter diverse prøver – herunder en EKG og røntgen af lungerne – fortalte en læge, at Susie havde noget filtrat i den ene lunge, men at den anden lunge kompenserede for det. Hun skulle bare krydse fingre for, at det ikke bredte sig

til den også. Åndenøden var ikke væk, men hun følte sig beroliget. Men hvad hvis det bredte sig?

På hospitalet fik hun taget en ny test. Denne gang negativ, hvilket betød, at hun skulle gå på arbejde.

Følte sig som en fiasko

Tilbage på arbejde stod Susie i det to gange tre meter store medicinrum. Omgivet af hvide æsker med diverse typer medicin. Majlyset skinnede ind gennem det aflåste vindue. Hun lænede sig op ad den høje lyse bordplade og lukkede øjnene et øjeblik. Der var ingen stol at tage et hvil på. Hun rakte ud efter den næste hvide pakke på øverste hylde og trykkede piller ud, mens hun glædede sig over at kunne stå her alene.

Døren til det lille rum gik op. Afdelingssygeplejersken kom ind og spurgte, om hun ikke også kunne give patienterne

medicinen. De havde travlt. Det gjorde ondt inde i Susie. Trætheden skyldte ind over hende, så hun igen måtte støtte sig til bordpladen, mens hun svarede, at det kunne hun ikke. Hun havde slet ikke overskud, luft eller kræfter til at være i dialog med patienterne. Så må vi bede om en anden, lød svaret.

Som en del af vikarkorpset på Bispebjerg Hospital kom Susie rundt til mange forskellige afdelinger. Hun var vellidt og dygtig til sit arbejde. Men nu kunne hun knapt klare fire timers arbejde eller leve op til forventningerne. Hun følte sig som en fiasko. Også selvom hendes egen chef var forstående.

På vej hjem i den grå Mitsubishi måtte Susie flere gange trække ind til siden for at få vejret. Sådan var det tit den første lange tid. Når hun kom hjem, var livet et helt andet end normalt. Der var ikke længere overskud til at bage kage med

børnene eller tage på ture. Hun skulle bare hjem og sove og slappe af.

Fra juni begyndte hun at arbejde seks timer om dagen, og i oktober kom hun op på otte timer.

Frustration føder facebookgruppe

Imens Susie kæmpede med træthed og åndenød, følte hun sig dybt frustreret over at være så alene med sine vedvarende symptomer. Hun havde ikke nogen at tale med om de eftervirkninger, hun havde, så sammen med en anden covidramt sygeplejerske, Anita Stokbro, oprettede hun facebookgruppen 'Covidramte med senfølger'.

Lynhurtigt formerede gruppen sig. Det viste sig, at der var masser, der havde det som Susie. Eller havde andre senfølger. Facebookgruppen, som i dag tæller over 11.000 medlemmer, blev siden brugt af forskere til at finde kilder og samle viden

om covid-19-senfølger. Og den dannede senere grundlaget for oprettelsen af senfølgeklinikker i hele landet.

Fra ballet til blå læber

Lidt over et år efter at Susie blev ramt af covid-19, bliver hendes far smittet. Det var den 29. marts 2021, og den 76-årige friske, livsglade mand, der aldrig fejlede noget, dansede ballet rundt i stuen blandt billederne af børn, børnebørn, de afrikanske figurer og kunstmaleriet med fuglene. Han sang, at hvis det her er covid for mig, så er det jo ingenting.

Susie frygtede, at hendes far skulle igennem det samme som hende. Men prøvede at være optimistisk.

To dage senere fik han høj feber. Efter en uge pegede han på ting, der ikke var der. Sagde mærkelige ting. Da han en uge efter blev blå om læberne, blev han indlagt på lungemedicinsk afdeling. Han havde brug for ekstra ilt, men han blev ved med at pille iltmasken af. Han troede, personalet ville kvæle ham.

Yndlingssang på intensiv

Klokken var 23.30 da telefonen ringede i stuen, hvor Susies far få dage tidligere havde danset ballet. Hun og hendes mor sad i den sorte lædersofa og ventede på opkaldet fra sygehuset. De havde længe vandret rundt på det grå gulvtæppe og gnedet hænder.

Lettelsen bredte sig i Susie, da lægen i røret fortalte, at hendes far var blevet overflyttet til intensivafdelingen og lagt i respirator. For det betød, at han nu kunne modtage den behandling, han havde brug for.

Susie og hendes mor besøgte faren dagen efter. Han lå under en kridhvid dyne med slanger i munden, halsen, hånden og på brystet, mens respiratorens rytmiske pustelyd fyldte stilheden. Han havde ingen rynker. Så bare så sød og fredfyldt ud. Susie tog hans hånd og begyndte at synge et hit fra 1957: "Yes tonight, Josephine, yes tonight. Everything, Josephine, will

Susie Wordenskjold og hendes mor sammen med faren – en frisk og livsglad mand, der aldrig fejlede noget. Han kom sig over smitten med corona, men derefter gik det skævt.

Nu skal I ikke være nervøse. Men mor skal indlægges.

be alright." Farens yndlingssang, skrevet af Johnnie Ray. Hendes mor stemte i. De sang højt.

Nok tid og kompetencer?

Sådan sang de mange gange i ugerne efter. Selvom Susies far ikke var bevidsthed. En enkelt gang troede de, at det var for sidste gang. Men efter fem uger kom han ud af respiratoren. Han trak vejret selv.

Herefter blev Susies far overflyttet til infektionsmedicinsk afdeling, som skulle få ham på fode igen. Han var knap ved bevidsthed og kunne ikke synke selv eller bevæge sig. Mad fik han gennem sonde. Susie var bekymret. På intensiv havde der været én uddannet sygeplejerske pr. patient. Her var der mange flere patienter pr. medarbejder. Havde de nu tiden og kompetencerne?

Det gik bedre med hendes far de første dage, og de kunne tale med ham. Men da personalet begyndte at give ham proteindrikke, juice og yoghurt, før han havde lært at synke, gik det stærkt ned ad bakke. Til trods for ergoterapeutens klare nej til mad endnu, så Susie flere gange rester af de sukkerholdige drikke på farens bord, når hun kom på besøg.

Når man ikke kan synke, risikerer væsken at lande i lungerne, hvor især sukker kan være dybt skadeligt. Efter 13 dage på infektionsmedicinsk afdeling kom Susies far retur på intensiv.

Hvad fortalte ansigterne?

Det er den 11. januar 2022. Susie står og kigger ind gennem glaserne til venteområdet på intensivafdelingen, hvor hendes far

lå. Blå, gule, orange og brunlige fisk svømmer rundt i et forstørret stueakvarium ved siden af nogle lave lænestole. Måske er det meningen, at fiskene skal virke som terapi, tænker hun og husker tilbage på alle de gange, hun sad der og ventede på, at en sygeplejerske eller læge kom og hentede hende. Hun kiggede altid på deres ansigter for at fornemme, om der var gode eller dårlige nyheder om hendes far.

Øjnene er stadig lidt røde, efter hun har fortalt *Sygeplejersken* om sin fars forløb. De glimter vemodigt oven over mundbindet. Det var her – lidt længere nede ad gangen – hun sagde farvel til sin far. Han døde efter et døgn på intensiv. Obduktionsrapporten viste, som hun frygtede, at hans lunger drev af væske fra proteindrikkene.

Nu har Susie en ny mission. At sikre, at ingen andre lider samme skæbne som hendes far. Hun har klaget til både Patientklagenævnet og Patienterstatningen. Men det er ikke nok. Til næste år vil hun gerne læse en master i public healthcare. Hun vil skrive om patientsikkerhed og få indført sluseafsnit til intensivpatienter, så bemandingen går fra én-til-én til f.eks. maksimum tre patienter pr. medarbejder, der samtidig er uddannet i de særlige behov, intensivpatienter har.

Hvad nu?

Susie har svært ved at forstå, hvorfor hendes familie skulle rammes så hårdt af covid-19. Det er mega uretfærdigt. Hun har mistet sin far og lever med sorgen og savnet oven i de begrænsninger, senfølgerne stadig giver. De kommer stadig i bølger over to-tre uger og sender hende tilbage i et hul af træthed med trykken for brystet, brændende hals og summen i benene. Så bliver aktivitetsniveauet sænket til det minimale. Ikke på jobbet. Men når hun kommer hjem.

Susies år 2021 sluttede med, at hendes børn og mand også fik corona. Og så blev hun selv smittet igen. Hun nåede at tænke: Dør jeg så nu? Men både hun og resten af familien slap med et kort, mildt forløb. Nu håber hun, at 2022 bliver året, hvor hun kan nyde livet med familien og begynde at cykle igen, som hun gjorde så meget, før hun blev syg. Og at senfølgerne slipper taget i hende. Selvom hun er begyndt at tvivle på, at det nogensinde sker. ●

“Vi er nødt til at bringe det håb vi kan”

På Senfølgeklinikken for covid-19 på Hvidovre Hospital oplever sygeplejerske **Anne-Kirsten Midjord** en stor taknemmelighed, når hun tager kontakt til patienter, som har ventet længe med deres senfølger. Endnu er årsagen til de mange forskellige symptomer noget af en gåde.

Tekst **JAKOB LUNDSTEEN**

Inden sygeplejerske Anne-Kirsten Midjord fra Senfølgeklinikken på Hvidovre Hospital taster de otte cifre og trykker »ring op», gør hun sig mentalt klar. Personen i den anden ende af samtalen er med stor sandsynlighed lidende, meget sårbar og i en tilstand af dyb frustration og magtesløshed. Opringningen fra sygeplejersken er som regel ventet med stor længsel.

”Når jeg ringer til dem, har mange ventet på det her opkald i rigtig lang tid. Derfor har mange skrevet en lang liste ned over deres forløb. Og de skal have lov at fortælle, hvad de har været igennem, selvom min primære opgave er at spørge: ”Hvordan har du det nu?” Det der gør mest indtryk på mig er, at der er så mange, der fuldstændig har fået smadret deres liv.”

Anne-Kirsten Midjords job er at tale med de patienter, der er blevet visiteret til klinikken som følge af, at de har været smittet med corona, og derefter er blevet ramt af senfølger. Begrebet dækker over en lang række forskellige symptomer.

”Der er de rent fysiske symptomer som åndenød, hjertebanken og det, at de ikke kan smage og lugte noget. Men det, der gør mest indtryk er, hvordan kognitive problemer og hovedpine fuldstændig

har vendt op og ned på deres liv,” siger Anne-Kirsten Midjord.

Omkring 2/3 af de patienter klinikken modtager, er kvinder i alderen 30-50 år.

Det er typisk mennesker, der har været helt raske og velfungerende og haft fine jobs og været fysisk aktive, inden de blev smittet med corona.

”Men nu er de ofte i en tilstand præget af udtalt hjernetræthed, og har svært ved at få dagligdagen til at hænge sammen. De kan ikke huske, og de kan ikke koncentrere sig. Nu er de så sygemeldte, eller deltidssygemeldte og kan ikke kæmpe sig tilbage i livet,” fortæller Anne-Kirsten Midjord, og tilføjer:

”De kan ikke passe deres børn, eller passe deres job. Det er ofte hjerteskerende at være vidne til.”

Hvad man ved om senfølger

Men hvad ved man egentlig om senfølger efter covid-19 her knap to år efter den første smittebølge? Ifølge Pia Thaning, specialeansvarlig overlæge på Lunge-sektionen på Hvidovre Hospital, vurderer man i læge- og forskerkredse, at lidt under fem pct. af alle smittede døjer med senfølger i større eller mindre grad. De fleste nok i mindre grad. Her en måned inde i det nye år, er omkring 5.000

danskere en del af et registreret forløb med senfølger efter covid-19.

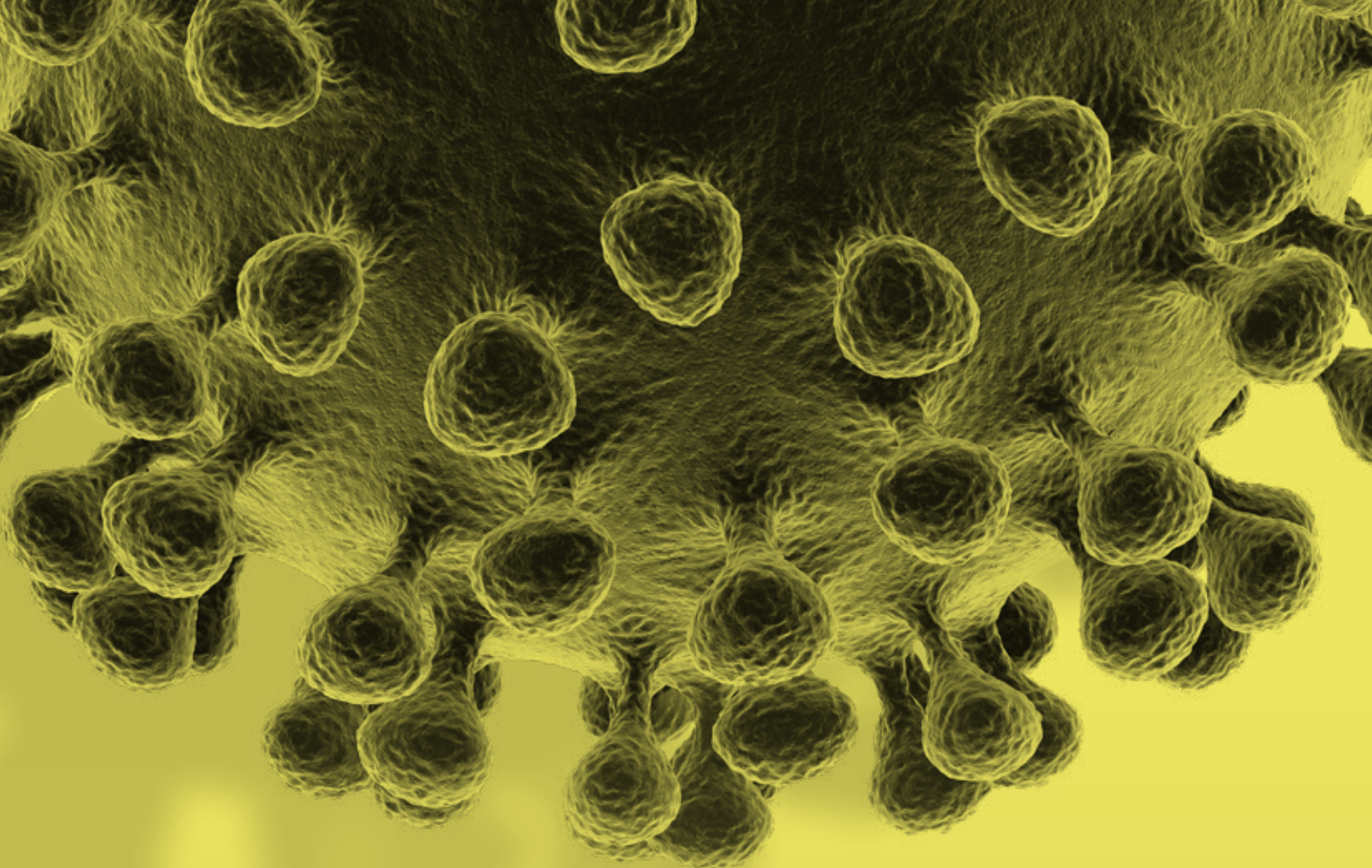
Senfølge-patienterne inddeler sig groft sagt i to grupper.

Den ene har åndedrætsproblemer. Årsagen er objektivt set let at forklare, idet disse patienter har fået store skader på lungevævet på grund af selve infektionens voldsomhed.

Den anden gruppe er kendetegnet ved, at de kan have alle de kendte symptomer som nedsat lugt- og smagssans, åndenød, forstyrret hjerterytme, hovedpine og hukommelsesbesvær. Og stor træthed. Men mange har haft et mildt forløb, og ingen af dem har synlige skader på organerne.

Ifølge Pia Thaning er der mange videnskabelige gæst på årsagerne, fra at immunsystemet bliver ved med at være i overdrive til en mulig neurologisk reaktion.

”Vi ved det ikke. Det er meget svært at se et overordnet mønster. Det er meget individuelt, hvilke symptomer folk oplever. Problemet er, at når vi undersøger disse patienters hjerterytme og lungekapacitet, er der typisk ikke noget eller meget lidt i vejen med deres organer. Alligevel kan de opleve voldsomme respiratoriske anfald flere gange om ugen. Lige nu er der ikke data nok til at forklare, hvad der er årsag til senfølgerne. Udover at

de er kommet efter, at folk er blevet smittet med corona,” forklarer Pia Thaning.

De patienter, der er i kontakt med klinikken, har enten være smittet med alpha- eller delta-varianten. Nogle af dem har stadig hovedpine og koncentrationsbesvær mere end et år efter, at de blev smittet. Data fra et studie i Wuhan i Kina, viser, at 68 pct. af patienter med senfølger, stadig dør med minimum ét symptom efter seks måneder. Efter et år er dette tal faldet til 49 pct.

Pia Thaning beder til, at den nu alt dominerende omikron-variant ikke medfører samme andel af folk med senfølger som de tidligere varianter:

”Det vil være et skrækscenarie i forhold til det store antal smittede med omikron. Men det ved vi om 8-12 uger.”

Hvad man kan gøre for at hjælpe

Mens lægevidenskaben stadig søger svar på årsager og sammenhænge, må senfølgepatienterne hjælpes på anden tværfaglig vis.

Fysioterapeuter kan give råd om at genopbygge konditionen, og lære de patienter, der får anfald af åndenød, hvordan de bedst muligt trækker vejret, så iltoptagelsen bliver så høj som muligt og kroppen slapper af. Og i Ergoterapien arbejder man

med forskellige teknikker, der skal styrke hukommelsen og koncentrationen.

Nok så vigtig er Anne-Kirsten Midjords første kontakt til patienterne.

”Det er helt tydeligt, at disse mennesker har et stort behov for at blive hørt. Ofte oplever jeg, at alene samtalen giver noget lindring og nogle sænkede skuldre og tårer, der kommer ud. Det virker som en lettelse hos mange, når jeg siger, at der også er mange andre, der har det som dem. At de ikke er alene med lidelsen. Vi er nødt til at bringe det håb vi kan.”

Anne-Kirsten opsummerer sin rolle:

”Det kan jo menneskeligt set godt være ret intenst, at man er så ventet, når man ringer. Man skal lytte, spørge ind og

være nysgerrig, og ikke mindst indstille sig på, at det tager tid.”

”Det er en supervigtig rolle som sygeplejerske, så folk kan blive set og hørt i deres ofte meget ensomme og lidelsesfulde situation.”

Om egne forudsætninger, siger hun:

”Jeg tror egentlig bare, jeg bruger mine erfaringer i livet og erfaringer fra mit job. Jeg arbejder meget med palliativ sygepleje,” siger Anne-Kirsten Midjord, der kunne fejre sin 50-års fødselsdag dagen før dette interview. ●

Organisering af indsatsen

Sundhedsstyrelsen har udgivet rapporten 'Senfølger ved covid-19', der rummer anbefalinger til en organisering af indsatsen for patienter med langvarige symptomer.

Find den www.sst.dk

DSR presser på

Dansk Sygeplejeråd er ved at undersøge, hvor mange sygeplejersker, der på grund af svære senfølger af Covid-19, risikerer at miste deres job. Formand Grete Christensen siger: ”Sygeplejerskerne og kollegerne i sundhedsvæsenet stillede sig i front, da Covid-19 ramte, og ingen vidste, hvor alvorligt det blev. Arbejdsgiverne skal selvfølgelig strække sig utrolig langt for at passe på dem, der nu er ramt af senfølger, og som ikke kan passe deres arbejde. Det presser vi hårdt på for.”

DIÆTISTER FRIGIVER TID

Tekst og foto **BAX LINDHARDT**

"Hvordan går det med at synke for tiden?" spørger Sebastian patienten i sengen.

Vi er på Afdeling for Blodsygdomme på Rigshospitalet, hvor klinisk sygeplejespecialist Jannie Enevoldsen Boesen, 43, lige har taget blodtrykket på 68-årige Svend, der efter en knoglemarvstransplantation er blevet genindlagt med en infektion. Bag hende står den nyuddannede diætist 25-årige Sebastian Urban Hansen og spørger ind til den ernæringsplan, som tidligere er blevet lagt sammen med patienten.

"Jeg har svært ved at synke ret store bidder, men det går fint med kagen," siger Svend, mens han smiler og peger over på et stort stykke chokoladekage, der står ved siden af hans papkrus med kaffe.

Efter sommerferien 2021 blev to diætister tilknyttet Afdeling for Blodsygdomme – i første omgang som et 1-årigt projekt, mhp. fastansættelse, hvis det bliver den forventede succes. Afdelingen har også ansat syv farmakonomer, der varetager opmåling og udlevering af medicin til patienterne.

Jannie Enevoldsen Boesen ser en stor værdi i, at nogle af de opgaver, som sygeplejerskerne tidligere skulle tage sig af, nu varetages af faggrupper, der har netop dem som kernekompetencer:

"Det frigiver tid til patientplejen, og samtidig bliver der nu indsamlet værdifulde data, som kan bruges til forskning og udvikling af behandlingen. Data der tidligere ikke altid blev registreret, da arbejdspresset betød, at vi måtte prioritere groft og tage os af de arbejdsopgaver, der var vigtigst for patientens helbred."

EVASKERI
H CENTRALV

STOLT ... ENTUSIASTISK ... SYGEPLEJERSKE!

36.000 har svaret på spørgsmål fra Den Danske Sygeplejerskekoorte om sygeplejerskers helbred, livssituation og syn på faget.

Tekst **HENRIK BOESEN**, journalist · Foto **NIKOLAI LINARES**

Udpræget stolthed over at udføre sygepleje kombineret med stor entusiasme er en af de foreløbige konklusioner, som styregruppen bag Den Danske Sygeplejerskekoorte har udledt på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse.

85,1 pct. af de adspurgte sygeplejersker svarede, at de ofte/meget ofte/altid er stolte af det arbejde, de udfører, og lidt færre, 83 pct. udtrykte ofte/meget ofte/altid entusiasme i forhold til det udførte arbejde. 7 ud af 10 sygeplejersker udtrykte, at de ofte/meget ofte/altid havde lyst til at gå på arbejde.

”Det kommer bag på mig, at vi under det største pres på sundhedsvæsenet i nyere tid (december 2020-marts 2021) er stolte af og entusiastiske omkring vores arbejde. Vi sendte jo spørgeskemaerne ud, da coronapandemien var på sit højeste. Men denne undersøgelse viser også, at sygeplejerskernes arbejdstempo er højere end i de foregående undersøgelser, og at der er lidt mindre indflydelse på tilrettelæggelsen af eget arbejde,” siger Mette Kildevæld, sygeplejerske, ph.d., seniorforsker ved Neurologisk afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg

Hospital og forskningsleder af Den Danske Sygeplejerskekoorte.

Færre svarede på spørgsmålene

Flere end 80.000 sygeplejersker, alle medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, modtog i december 2020 et omfattende spørgeskema fra Den Danske Sygeplejerskekoorte med temaet helbred og livssituation. Den 1. marts sidste år stoppede indsamlingen af svar, og 36.658 sygeplejersker svarede (46 pct.), heraf 1.253 mænd (3,4 pct.).

Svarprocenten er dermed lavere end ved de foregående tre undersøgelser, hvoraf de første fandt sted i 1993. Svarprocenterne har tidligere ligget på mellem 73 og 86 pct.

Årsagen til den lavere svarprocent er, at det er første gang, spørgeskemaet blev udsendt via e-boks.

”Det betyder, at svarprocenten daler. Men vi er vældig godt tilfredse med svarprocenten. Det er også første gang, vi sender til sygeplejersker under 45 år,” siger Mette Kildevæld

Svar skal tolkes og bearbejdes

De mange svar på spørgsmålene venter nu på at blive tolket og bearbejdet af kandidatstuderende. De præcise emner for de

specialestuderende er endnu ikke færdig-formulerede, men vil forventeligt dreje sig om følgende overordnede områder:

- Sammenhæng mellem tidspunkt for første menstruation og mental sundhed
- Sammenhæng mellem livsstil og risikoen for udvikling af stress
- Mænds seksuelle sundhed og evne til reproduktion
- Alder og kohorteeffekter i forhold til arbejdsbetinget stress, og om de effekter modificeres af arbejdstider og efteruddannelse

”Vi vil gerne vide mere om sygeplejerskers arbejdsmiljø, og hvordan stressniveau påvirkes af alder, uddannelse og arbejdstider (vagter). Derudover vil vi gerne undersøge, om den livsstil, man har, kan påvirke stressniveauet,” forklarer Mette Kildevæld. Hun tilføjer:

"Vi vil gerne undersøge, om den livsstil, man har, kan påvirke stressniveauet," forklarer Mette Kildevæld, forskningsleder i Den Danske Sygeplejerskekohorte, om et af de emner, som der skal forskes i på baggrund af de indsamlede data.

KOHORTEN

Den Danske Sygeplejerskekohorte blev etableret i 1993. Det oprindelige formål var at undersøge gevinst og risiko ved brug af hormoner i overgangsalderen. Medlemmer af kohorten var alene sygeplejersker over 44 år, bl.a. fordi formodningen var, at de kunne give sikre helbredsoplysninger om sig selv, og fordi der er tale om en stor kvindegruppe, som let kunne identificeres gennem deres medlemskab af Dansk Sygeplejeråd.

- Læs mere på <http://kostforskning.dk> > Studier > Den Danske Sygeplejerskekohorte
- Læs også interview med Mette Kildevæld i *Sygeplejersken* nr. 14/2020: "Zoomer ind på sygeplejerskers sundhed"

"Flere studier har vist en sammenhæng mellem tidspunkt for den første menstruation og den mentale sundhed. Vi vil gerne se, om sygeplejersker, som tidligt får deres første menstruation, har et dårligere mentalt helbred end de, som får deres første menstruation som gennemsnittet.

Mænd glade for at kunne deltage

For første gang i kohortens historie fik mandlige sygeplejersker denne gang lejlighed til at deltage i en undersøgelse. Spørgsmålene specielt til de mandlige sygeplejersker drejede sig om seksuel sundhed og om fertilitet i forhold til en partner.

"Vi har et samarbejde med en forskergruppe på Rigshospitalet, Afdeling for Vækst og Reproduktion, ledet af professor Anders Juul. Det er denne forskergruppe, der vil undersøge og følge mænds fertilitet og seksuelle sundhed,"

forklarer Mette Kildevæld om baggrunden for, at mandlige sygeplejersker denne gang er inkluderet i undersøgelsen. Hun tilføjer, at ved at dømme ud fra flere tilbagemeldinger fra mændene i undersøgelsen, var de glade for at kunne deltage.

Søger fondsmidler

Om det videre arbejde med de indhøstede data siger Mette Kildevæld:

"Vi søger hele tiden fondsmidler til ph.d.-studerende og til forskere, som ønsker at arbejde med data. Fondsmidler er afgørende for, at vi kan afsætte tid til forskning. Vi har gode internationale samarbejdspartnere omkring kohortens data, og data bliver anvendt bl.a. til forskning generelt om kvinders helbred samt luft- og støjforurening. Det gør vi bl.a. i sammenlægning af data med andre internationale kohorter." ●

Sorbact® Gel Dressing

Sårkontaktlag med hydrogel

Forebygger og behandler sårinfektioner

Forhøjede niveauer af mikroorganismer vil medføre øget infektionsrisiko og forsinket sårheling. Sorbact® reducerer mængden af mikroorganismer på en sikker måde, og forbedrer dermed forudsætningerne for sårheling.

Holder såret fugtigt

Sorbact® Gel Dressing optimerer såret ved at tilføre fugt til tørre eller letvæskende sår. Sorbact® Gel Dressing har en høj fugtgivende evne, hvilket fremmer effektiv autolytisk debridering.

Vil du prøve Sorbact® Gel Dressing?

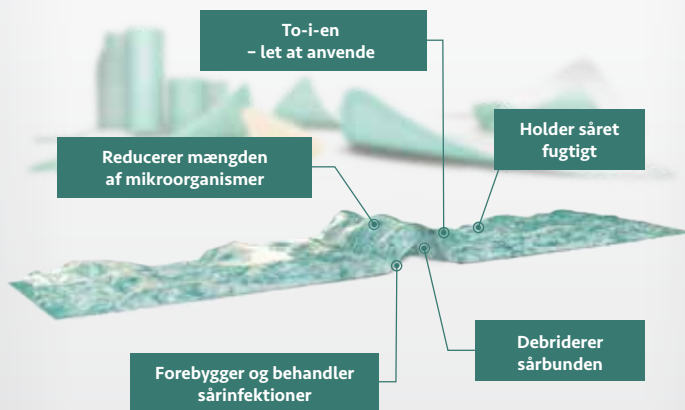
Send os blot en besked på info@abigo.dk.

Skriv "Prøve Sorbact® Gel Dressing" samt dit navn, afdeling og arbejdssted, så sender vi prøven til dig.

Sorbact® Gel Dressing

Varenr.	Størrelse	Stk./pakke
98136	7,5 x 7,5 cm	10
98137	7,5 x 15 cm	10
98139	3 x 15 cm	10
98180	15 x 20 cm	5
98181	20 x 25 cm	5

Nu større størrelser!

Besøg vores nye websted sorbact.dk

ABIGO Pharma A/S · Stengårdsvej 25, 4340 Tølløse · Tel. 46 49 86 76 · sorbact.dk

2020-75 · Sorbact® er et registreret varemærke, drevet af ABICO Medical AB.

SOSU SYD

Hej Sygeplejerske!

Vil du gerne undervise en gang i mellem når du har tid?

Er du sygeplejerske med stort S og har du lyst til at dele ud af din viden og erfaring i efteruddannelsen på Sosu Syd? Bor du i nærheden af Aabenraa, hvor vores skole ligger? Så kontakt os og hør, hvordan vi kan bruge dine kompetencer.

I efteruddannelsen på Sosu Syd vil vi gerne have dig, der til daglig arbejder ude i praksis med demens, medicin håndtering, misbrugsproblematikker og meget mere, ind på vores efteruddannelsesaktiviteter en gang i mellem.

Det kan være du har nogle timer hver måned, hvor du har tid og lyst til at undervise, i noget af det du brænder for, og er ekspert i, og som du synes deltagerne på vores efteruddannelser skal vide noget om.

Det er ikke så vigtigt, hvor mange timer du har til rådighed, og tidspunktet kan vi også sagtens få på plads. Det vigtige er, at du kan se betydningen i, at den viden og de erfaringer, du har fra din daglige praksis, kan være til gavn i vores efteruddannelse på Sosu Syd.

Lyder det spændende? Så ring til efteruddannelseschef, Vinnie Lerche, tlf. 23809852 og hør mere.

Fag & Forskning

Sygeplejersken

Læs Trialogen 'Borgerens motivation er drivkraften' i Fag&Forskning nr. 4/2021

OVERSYGEPLEJERSKE, PLASTIK- OG BRYSTKIRURGI, AUH

Oversygeplejerske **Knirke K. Hartmann Thomsen** er ansat som ny oversygeplejerske i Plastik- og Brystkirurgi på AUH pr. 1. marts 2022.

Knirke K. Hartmann Thomsen har siden april 2017 været oversygeplejerske i Diagnostisk Center og Universitets-klinik for Innovative Patientforløb på Regionshospitalet Silkeborg, der er en del af Hospitalsenhed Midt. Før det var hun afdelingssygeplejerske ved Skadestuen på Vejle Sygehus, Sygehus Lillebælt i perioden fra 2009 til 2017.

Knirke K. Hartmann Thomsen er uddannet sygeplejerske på Sygeplejerskolen i Aarhus i 1999. Efterfølgende har hun taget både en master i retorik og formidling og en Master of Business Administration, begge på Aarhus Universitet. Oveni kommer en lang række kurser i ledelse og innovation.

Foto: Agata Ewa Lenczewska-Madsen, Hospitalsenhed Midt

LEDENDE OVERSYGEPLEJERSKE, AFDELING FOR URINVEJSKIRURGI, RIGSHOSPITALET

Anne Vestergård Jørgensen tiltrådte den 1. januar 2022 som ny ledende oversygeplejerske i Afdeling for Urinvejskirurgi på Rigshospitalet.

Anne Vestergård Jørgensen har arbejdet som afdelingssygeplejerske de seneste 14 år. Det sidste 1½ år i Afdeling for Urinvejskirurgi. Tidligere har hun været afdelingssygeplejerske på Afdeling for Intensivbehandling og har i den periode taget en Master of Public Governance på Copenhagen Business School.

Anne Vestergård Jørgensen har arbejdet på Rigshospitalet siden 1996.

SVAR PÅ

TESTEN

SIDE 45

←

1: C, 2: B, 3: A, 4: B
5: B, 6: A, 7: C, 8: A

Supplerende læsning:

Sygeplejersken Fag & Forskning 2017;(2): Dialog om Osteoporose.
Sygeplejersken Fag & Forskning 2017;(3): Dialog om Type-2 diabetes

SYGEHUSDIREKTØR TIL HOLBÆK SYGEHUS

Mette Touborg tiltræder den 1. marts som ny sygehusdirektør på Holbæk Sygehus, Region Sjælland. Hun er oprindeligt uddannet sygeplejerske og har i flere år været topleder – senest i Københavns Kommune.

Mette Touborg kommer fra en stilling som administrerende direktør for Kultur, Fritid og Borgerservice i Københavns Kommune, som hun har haft siden 2016. Forinden var hun borgmester for Lejre Kommune. Derudover har hun bl.a. været leder for plejecenteret Stenhusbakken i Holbæk Kommune.

Som sygehusdirektør kommer 48-årige Mette Touborg til at være chef for ca. 2.000 medarbejdere.

Mette Touborg erstatter Torben Dencker Rasmussen, som har valgt at gå på pension.

NY FAGREDAKTØR PÅ SYGEPLEJERSKEN

Sygeplejerske, M.Ed., cand. mag., ph.d., **Maj Siercke** tiltræder den 1. marts som fagredaktør på *Sygeplejersken/Fag&Forskning*. Hun afløser dermed Jette Bagh, som forlader arbejdsmarkedet efter at have været ansat på *Sygeplejersken* siden 1999.

Maj Siercke blev sygeplejerske i 1993 og har som afdelingssygeplejerske, klinisk vejleder, klinisk sygeplejespecialist og lektor en bred erfaring som sygeplejerske.

I 2021 blev hun ph.d. i kardiovaskulær rehabilitering med efterfølgende ansættelse i Hjertecentret, Afdeling for Karkirurgi på Rigshospitalet. Den kliniske praksis er bevaret gennem klinikdage på afdelingen, arbejde på intermediært covid-19-afsnit på Rigshospitalet og som timelønnet vaccine-sygeplejerske.

De seneste fire år har hun ledet og drevet et stort studie på tværs af sektorer med udspring i afdeling for Karkirurgi og med tilknytning til forskningsenheden for klinisk sygepleje 'IMPACT - Research & Care' i Hjertecentret på Rigshospitalet.

"Det er en stor arv at skulle være den nye 'Jette Bagh', som alle læsere af *Sygeplejersken* kender. Jeg ser meget frem til at skulle formidle fag og nyeste forskning med nye strategier for SoMe," siger Maj Siercke.

Marie Colding
Laursen
5. semester
VIA UC Viborg

Laura Amalie Ohmann Nielsen
UC Diakonissestiftelsens
Sygeplejerske Uddannelsen
2. Semester
SYDE21

Mette Marx
Christensen
6 semester
UCN Aalborg

Dina Helbo Bredal
3. semester
Via UC NET E20
Campus Viborg

... i en turbulent tid må man ikke glemme alt det gode ved sygeplejefaget

Hvad er det, der fastholder en sygeplejestuderende i sygeplejen, når så mange taler negativt om faget? Det overvejer en studerende og finder frem til, at faglig stolthed er en vigtig faktor.

Spritswab, 10 mg/ml vanddrivende, holder godt fast, ”knæk”. Griber 10 ml sprøjte, trækker 8 ml op. På stuen spørger jeg om CPR-nummer, griner lidt med den unge patient, da det er tredje gang, jeg spørger om det i dag. Samtidig forklarer jeg, hvad jeg gør og genfortæller planen fra stuegang. Præcis som jeg har observeret min vejleder gøre det. Patienten kigger med og nikker. Jeg minder med et glimt i øjet om, at en vanddrivende kur er den mest effektive slankekur, og den unge patient kvitterer med et smil og et ’tak’.

Ude i medicinrummet står jeg side om side med en medstuderende og doserer medicin. Efterfølgende taler vi om, hvor meget vi har lært, og hvordan vi føler os som sygeplejersker. Rigtige sygeplejersker. Vi er stolte, men kan knapt forstå, at det snart er os. Skræmmende og spændende.

Ved siden af begejstringen over snart at være færdiguddannet, kan jeg dog miste pusten over venner, familie og sundhedspersonale, herunder sygeplejersker, som antyder, at jeg skulle

have valgt et andet fagområde med afsæt i de mange igangværende debatter om sygeplejefaget og arbejdsvilkårene. Fra en studerendes perspektiv opleves denne triste omtale af faget som en ond cirkel. Det er klart, at det har indflydelse på mine tanker om min fremtidige karriere.

Skulle jeg have valgt noget andet?

Efter at have doseret medicin, går jeg tilbage med middagspiller til min patient, som fik iv-vanddrivende medicin. Hun sætter spørgsmålstegn ved nogle tilføjede præparater, og jeg forklarer årsag og virkning. Hun beklager besværet og fortæller mig, at jeg bliver en dygtig sygeplejerske. I det øjeblik har jeg glemt den negative røre om faget og er tilbage til at være stolt og forventningsfuld. Sådanne små stunder holder mig i faget.

Man ændrer ikke alle problematikker i debatten om sygeplejefaget med positivt engagement, men i en turbulent tid må man ikke glemme alt det gode ved sygeplejefaget. Kolleger, de kommende sygeplejersker, og hvor

modtagelige og påvirkelige de er, når de er ude i praktik eller første vikarvagt. Man behøver ikke boble af lykke eller græde glædestårer over at være sygeplejerske, det er trods alt bare et arbejde, men netop derfor mener jeg, at det er vigtigt med faglig stolthed og optimisme, og at det gives videre til fremtidens sygeplejersker.

Den faglige stolthed mærker jeg bl.a., når jeg reflekterer med medstuderende eller min vejleder. Her bliver jeg opmærksom på, hvor meget jeg ved og kan. Måske gør jeg mig flere overvejelser, fordi jeg stadig er studerende, det ved jeg ikke. Men jeg ved, at faget interesserer mig, og at jeg ser frem til at arbejde med det.

Til slut vil jeg høre dig, kære uddannede og hårdtarbejdende sygeplejerske: Hvordan vil du fastholde en spændt, engageret og målrettet studerende som *mig* i faget? Hvordan vil du være med til at sikre, at jeg eller den medstuderende, som er i praktik på din afdeling, forstår det positive ved at være sygeplejerske? ●

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9:00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nr 3 — 2022 **Nr 4 — 2022** **Nr 5 — 2022**
11. februar 2022 4. marts 2022 6. april 2022

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Henrik Boesen, på tlf. 4695 4189, hbo@dsr.dk

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer
Media-Partners ApS · Alhøjvej 2, Stilling · 8660 Skanderborg
Tlf. 2967 1446 · E-mail marianne@media-partners.dk
www.media-partners.dk · Her kan du også rekvirere medieinformation

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nr 3 — 2021 **Nr 4 — 2021** **Nr 5 — 2021**
18. februar 2022 11. marts 2022 8. april 2022

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10:00 hos Media-Partners ApS

Udgivelsesdatoer

Nr 3 — 2022 **Nr 4 — 2022** **Nr 5 — 2022**
7.-11. marts 2022 28.-31. marts 2022 2.-6. maj 2022

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr. 330956226	Skanderborg Skanderborg Kommune Sundhedsplejerske til småbørnsområdet Ansøgningsfrist 21. februar 2022	
------------------------------	---	---

Quicknr. 330998344	Specialinstitutionen Amadeus Københavns Kommune Sygeplejerske Ansøgningsfrist 21. februar 2022	
------------------------------	---	---

Quicknr. 331000105	Fleksibelt nat-job hos samme borger Køge Kommune Sygeplejerske Ansøgningsfrist 25. februar 2022	
------------------------------	--	---

Quicknr. 330999890	Plejecenter Banehøj Lyngby-Taarbæk Leder af Plejecenter Ansøgningsfrist 27. februar 2022	
------------------------------	---	---

SENIORSAMMENSLOTNINGEN

Medlemmer, der er fyldt 55 år, er velkomne til Seniorsammenslutningens arrangementer

Arrangør:

Seniorerne Hovedstaden Central/Vest

Tilmelding:

Senest torsdag 1. marts 2022 til Birthe Kock på tlf. 2674 1105 eller mail: balkock@hotmail.com

Pris:

20 kr.

HOVEDSTADEN

Foredrag om Sprogøpigerne

Historiker Carsten Egø Nielsen holder foredrag om Sprogøpigerne

Tid og sted:

2. marts 2022 kl. 14:00 - 16:00
Rådhusstræde 29,
3400 Hillerød

Arrangør:

Seniorsammenslutningen i Kredts Hovedstaden Nord

Tilmelding:

Senest 28. februar 2022 til Bente Pedersen på tlf. 2345 8507 eller mail: bptvingsvej@gmail.com

Pris:

30 kr. for kaffe

Seniormøde Hovedstaden Central/Vest

Hvor står vi, når livet er slut? "Dialog med bedemanden." Foredrag med Palle Bo og kollega Malene Tapperst.

Tid og sted:

14. marts 2022 kl. 13:00 - 15:00
Dansk Sygeplejeråd,
Sct. Annæ Plads 30,
1250 København K

SJÆLLAND

Seniorarrangement den 1. marts 2022 i Roskilde

Saed Sainoski fortæller om livet som nyretransplanteret. Der serveres kaffe og kage.

Tid og sted:

1. marts 2022 kl. 13:30 - 15:30
Margrethegården,
Dronning Sofies Vej 68,
4000 Roskilde.

Arrangør:

Kontaktudvalget Seniorsygeplejersker Roskilde

Tilmelding:

Senest 18. februar 2022 til Lene Tronholm, tlf. 2091 0902 eller mail: lenetronholm@live.dk

Pris:

50 kr. for medlemmer. 75 kr. for gæster. Betales på reg. og konto nr. 1551 0010351170

NORDJYLLAND

Foredrag ud fra bogen "Arvegods"

Vi starter med foredrag ved tidl. kredscheff i DSR Kreds Midtjylland, Ann Dahy, og tidligere hospitalspræst og forfatter Preben Kok, som tager udgangspunkt i sin bog "Arvegods": "Hvad vil vores generation give videre til de kommende generationer?". Herefter valg til Kontaktudvalget. Hvis du, som seniorsygeplejerske, ønsker indflydelse på kontaktudvalgets arbejde, så stil op til det kommende valg i kredsen, senest på mødet 14. marts 2022. Vi er i alt 7 medlemmer i Kontaktudvalget, hvoraf den ene er medlem af landsbestyrelsen.

Tid og sted:

14. marts 2022 kl. 14:00 - 16:00
Kredskontoret, Sofiendalsvej 3, 9200 Aalborg SV

Arrangør:

Kontaktudvalget for Senior-
sygeplejersker i Kreds Nordjylland

Tilmelding:

Senest den 10. marts 2022 til
AnnaLise Bonde, tlf. 2283 4628,
eller Elinor Hansen, tlf. 2147 8950,
gerne som SMS.

MIDTJYLLAND

Få indflydelse på aktiviteter i dit område - Midtjylland SYD

Vi afholder valg til kontaktudvalget, så mød op og få indflydelse på, hvem der bliver valgt. Derudover spændende foredrag v/Anni Helene Kanstrup, "Anæstesisygeplejerske på hospitalsskibet Mercy Ships Senegal".

Tid og sted:

29. marts 2022 kl. 16:00 - 18:30
DSR Medlemshus, Marienlystvej 14,
8600 Silkeborg

Arrangør:

Seniorsammenslutningen
Kreds Midtjylland - SYD

Tilmelding:

Senest den 21. marts 2022 til
Anni Riemenschneider,
mail: anni-john@live.dk
Først til mølle og max. 60
deltagere.

Pris:

Gratis - Der serveres et let
måltid undervejs.

Yderligere oplysninger:

Det nuværende udvalg præsenterer sig om det hidtidige arbejde, og vi skal diskutere ønsker til kommende arrangementer.

Foredrag "Besøg hos Amish-folket" og valg til kontaktudvalg

Så er der igen et spændende foredrag samt valg til kontaktudvalget. Vi vil rigtig gerne høre fra dig, hvis du er interesseret i at være med i kontaktudvalget. Ring gerne til formand Jette Levisen og forhør dig nærmere på tlf. 2835 4194.

Tid og sted:

1. marts 2022 kl. 14:00 - 16:30
Mønsted Kro, Holstebrovej 205,
8800 Viborg

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Kreds
Midtjylland - NORD

Tilmelding:

Senest 21. februar 2022 til Marie
Søe Knudsen, tlf. 2945 0033,
mail: marie@soe-knudsen.dk
eller til Karen H. Jakobsen,
tlf. 2170 1484, mail:
kahojakobsen@gmail.com

Pris:

65 kr. som betales på konto:
7605 1476695 senest 21. februar
2022 ellers kontant ved
fremmøde

Yderligere oplysninger:

For at deltage skal man være
fyldt 55 år, og være medlem
af DSR.

SYDDANMARK

Foredrag med Biskop Marianne Christiansen

Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Domkirke, holder et foredrag om H.C. Andersens liv og forfatterskab. Marianne er kendt som en underholdende og interessant foredragsholder. Valg til kontaktudvalget - se mere nedenfor.

Tid og sted:

17. marts 2022 kl. 13:30 - 15:30
Stubbæk Forsamlingshus,
Dybbærvej 2, 6200 Aabenraa

Arrangør:

Seniorsammenslutningen i Syd

Tilmelding:

Senest 9. marts 2022 til
Marianne Truelsen på
tlf. 2166 9345 eller mail:
marianne_truelsen@hotmail.com

Pris:

65 kr. for kaffe og kage

Yderligere oplysninger:

Valg til kontaktudvalget: Alle
medlemmer er på valg, en
ønsker ikke genvalg, resten
modtager genvalg.

Kom til foredrag med Kari Brinch

Kari Brinch, Story Teller, fortæller om H.C. Andersens rørende eventyr "Nattergalen", og spejler H.C. Andersens beskrivelse af kineserne i sin egen humoristiske historie "Turen går til Kina". Se venligst info nedenfor.

Tid og sted:

3. marts 2022 kl. 13:30 - 15:30
Odin Havnepark, Mødecener
Fabrikken, Lumbyvej 17F,
5000 Odense C

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Fyn

Tilmelding:

Senest 25. februar 2022 til
Ingelise, tlf. 5184 2275,
mail: ibruhn@hotmail.com
eller Conny, tlf. 2176 8818,
mail: coands@gmail.com

Yderligere oplysninger:

Info om kursussted: Lumbyvej
17F, Indgang tæt ved P3,
bygningnr. 4, Lokale 10.
Hold øje med Seniorsammen-
slutningens hjemmeside.
Her vil evt. ændringer blive op-
lyst, eks. aflysning pga. corona.

KREDSMØDER

HOVEDSTADEN

**Netværk for sygeplejersker med begrænsning i arbejds-
evnen**

Vi mødes for at have mulighed
for sparring, omsorg, støtte
m.m. Du er velkommen til at
deltage i mødet for at se, om
det er noget for dig.

Tid og sted:

28. april 2022 kl. 13:00 - 15:30
og 17. maj 2022 kl. 13:00 - 15:30
DSR Kreds Hovedstaden,
Frederiksborggade 15, 4 sal,
1360 København K

Arrangør:

DSR, Kreds Hovedstaden

Tilmelding:

www.dsr.dk/hovedstaden/
arrangementer

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/kredse/hovedsta-
den/oversigt/netvaerk-for-syge-
plejersker-med-begraensninger-
i-arbejdsevnen

**Netværk for sygeplejersker
med begrænsning i arbejds-
evnen**

Sommerfrokost - vi mødes til
lidt mad, drikke og hygge og
lader hverdagsudfordringerne
hvile for en stund.

Tid og sted:

16. juni 2022 kl. 13:00 - 15:30
DSR Kreds Hovedstaden,
Frederiksborggade 15, 4 sal,
1360 København K

Arrangør:

DSR, Kreds Hovedstaden

Tilmelding:

www.dsr.dk/hovedstaden/
arrangementer

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/kredse/hovedsta-
den/oversigt/netvaerk-for-syge-
plejersker-med-begraensninger-
i-arbejdsevnen

MEDDELELSE

**Florence Nightingale Medaljen:
Foredragsaften tirsdag den
8. marts 2022 kl. 18-20**

Gruppen af tidligere medalje-
modtagere inviterer til foredrag
i Dansk Røde Kors, Blegdamsvej
27, 2100 København Ø.

Aftenen byder på foredrag af
Eva Jordung, sidste års medalje-
modtager, som vil fortælle om
sit arbejde i verdens brænd-
punkter.

Udviklingsminister Flemming
Møller Mortensen kommer og
fortæller om at være sygeplej-
erske og arbejde i politik samt
hvilken rolle, han ser sygeplej-
ersker have internationalt i hu-
manitært arbejde.

Aftenen afrundes af forfatter
Helle Juhl, som vil fortælle om
de danske sygeplejersker på
Jutlandia og den bog, hun har
skrevet: "Jutlandia. Krig, kald og
kærlighed".

Aftenen koster 80 kr., og der bydes
på sandwich og drikkevarer.

Tilmelding:

Senest 1. marts 2022 til Rikke
Gormsen, mail:
rikkegormsen@hotmail.com
og mobilepay 80 kr. på 2825
0620. Først til mølle, da der er
begrænsede pladser.

Maria & Johs. Herfurths Fond - legatmeddelelse

Fondens formål er at yde støtte til uarbejdsdygtige sygeplejersker (erhvervs sygdomme). Til ansøgningen vedlægges lægelig dokumentation for erhvervs sygdommen. Ansøgning sker elektronisk på www.dsr.dk/legater. Fonden kan søges indtil den 27. februar 2022.

Generalforsamling 2022

Kun for medlemmer af FS-Sundhedsplejersker. Se dagsorden på www.sundhedsplejersken.nu Indkomne forslag skal sendes til formandens mail: susannelucke@fs10.dk senest d. 15. april 2022

Tid og sted:

2. maj 2022 kl. 16:30 - 18:00
Radisson Blu Scandinavia Hotel,
Margretheplassen 1,
8000 Aarhus

Arrangør:

Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker

Virtuelt temamøde og generalforsamling i FS28

Charlotte Laubek holder oplæg om sin forskning i betydning af det tværgående samarbejde og sygeplejens rolle. Herefter holder vi generalforsamlingen. Forslag til generalforsamlingen skal være formanden i hænde 14 dage før afholdelsen.

Tid og sted:

16. marts 2022 kl. 15:00 - 17:30
OnLine/virtuelt møde

Yderligere info:

Se mere om temaoplægget og generalforsamlingen på www.dsr.dk/fs28 eller i vores facebookgruppe.

Arrangør:

FS28 Fagligt Selskab for Geriatriske Sygeplejersker

Tilmelding:

Laila Foged, mail: foged.laila@gmail.com eller tlf. 2143 3672

Pris:

Gratis

Yderligere oplysninger:

Link til on-line/virtuelt møde tilsendes de tilmeldte

Generalforsamling i FSOS 2022

Fagligt selskab for ortopædkirurgiske sygeplejerskers generalforsamling afholdelse i forbindelse med FSOS's Temadag.

Tid og sted:

29. marts 2022 kl. 09:00
ARoS i Aarhus, Aros Allé 2,
8000 Aarhus.

Arrangør:

FSOS

Pris:

Gratis

Yderligere oplysninger:

Forslag til dagsordenen sendes på mail til Gitte Zytphen-Adeler (formand) gza@rn.dk senest 1. marts 2022.

Der vil være mulighed for at deltage Online. Tilmelding til mail: fsos.kasser@gmail.com senest 28. marts 2022 kl. 12.00.

FERIEANNONCER

Alle annoncer skal indtastes via DSRs hjemmeside, www.dsr.dk/annoncering Vælg "Ferieannoncer" under "Annoncer i fagbladet Sygeplejersken".

Annoncerne må maksimalt indeholde 40 ord.

Priserne for medlemmer er kr. 700,- ekskl. moms, ikke-medlemmer kr. 995,- ekskl. moms.

FERIEHUS I SPANIEN (ALICANTE) MED HAVUDSIGT

6 sengepladser, 2 topterrasser m/markiser. 4 pools (heraf 2 t/børn), 2 tennisbaner. Velholdt lukket område 10 min. fra Alicante lufthavn. Skiftedag lørdag, men udenfor højsæsonen: Vælg skiftedag, når flybilletten er billigst! Priser 2.900/3.900/6.900 (lav/mellem/højsæson) + el, men incl. slutrengøring. FULD REFUSION til DSR medlemmer, hvis myndighederne fraråder rejse. www.granvista.dk info@granvista.dk Tel. 45 52 1612

Hent hjælp til karrieren

Savner du inspiration til karrieremuligheder, hjælp til jobsøgningen eller gode idéer til kompetenceudvikling?

www.ssh.fo

Fantastiske Færøerne søger feriefløser og vikar

Sygeplejersker til med./kir. sengeafd. fra 1/6 - 30/9-22.

Operationssygeplejersker til op.afd. fra 1/6 - 31/8-22.

Anæstesisygeplejersker til anæstesiafd. 1/7 - 31/8-22.

Sygeplejerske til med/kir. sengeafd. i perioden 1/3-22 – 1/5-23.

Tidspunkterne er vejledende.

Har du ikke mulighed for at arbejde hele perioden, men dog en længere periode, er du også velkommen at sende en ansøgning.

Yderligere oplysninger vedr. stillingerne og sygehuset fås fra afdelingslederne tlf. +298 343300 eller på www.ssh.fo

Rejseudgifter til og fra arbejdsstederne refunderes, og møbleret lejlighed stilles til rådighed mod betaling efter gældende regler.

Løn og ansættelsesvilkår iht. overenskomst mellem Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar og Figgjarmálaráðið.

Ansøgning med cv sendes inden 21. februar 2022 til ssh@ssh.fo

Sudero Sygehus er et af tre sygehuse i det færøske sundhedsvæsen og ligger på øen Suðuroy, hvor der bor ca. 5.000 indbyggere. På sygehuset er 110 ansatte med personalegrupper bestående af speciallæger, paramediciner, sygeplejersker, anæstesi- og operationssygeplejersker, social og sundhedsassistenter, fysioterapeuter, ergoterapeuter, bioanalytikere, psykolog og socialrådgiver. Derudover har vi diverse servicefunktioner.

Hvis du er naturmenneske, vil du helt sikkert få nogle naturoplevelser, som du altid vil mindes. Der er mulighed for at deltage i ture af forskellig art, som Visit Suðuroy arrangerer gennem sommeren.

“ SPISEPAUSEN STÅR TIT PÅ WALK AND EAT

Fortalt til **LAURA ELISABETH LIND**
Foto **PER MORTEN ABRAHAMSEN**

SUSANNE REITER ELBÆK,
56 år.

Nyt job: Marts 2020
Forsikringselskabet
Dansk Sundhedssikring
i Herlev, hvor hun bl.a.
er med til at godkende
store operationer.

Kom fra: 17 år på Orto-
pædkirurgisk Ambulato-
rium på Køge Sygehus.
Før det bl.a. Neurologisk
Afdeling i Glostrup og
Sclerosehospitalet, Haslev.

blev fagligheden og de vilkår, vi arbejdede under, meget udfordret. Mange søgte væk, og hver arbejdsdag handlede om at overleve. Så da jeg så den her stilling i Forsikringselskabet Dansk Sundhedssikring, hvor de søgte personale med mange års erfaring, tænkte jeg, at det kunne være noget for mig. Jeg har også en master i professionel kommunikation, og den kunne jeg se komme i spil her i jobbet.

Jeg har en bred vifte af specialopgaver og er en af de få, der er med til at godkende de store operationer på op til 70.000 kr. Mange af vores kunder har sygdomme i bevægeapparatet, men der er også alt fra øjne og kardiologi til psykologisk krisehjælp. Jeg har en masse telefonopkald fra kunder, jeg laver sagsbehandling og hjælper vores kunder videre til speciallægeundersøgelse. Sundhedsfaglig rådgivning er en stor del af mit arbejde, hvor kunden vejledes og guides til at være en del af sin egen sundhed. Der er også afslag, fordi forsikringen ikke dækker. Det skal man lige vænne sig til.

“Når vi tænker velfærdssamfund og ulighed, kan jeg godt lide, at det ikke kun er dem med penge i rygsækken, der får en sundhedsforsikring. Her hvor jeg arbejder, er det en arbejdsgiverbetalt sundhedsforsikring, og derfor hjælper vi også den lille tømmerhandel på Lolland. Vi har også store virksomheder og forsikringselskaber, men det bliver mere og mere almindeligt, at lærere, pædagoger og håndværkere også er forsikret. Og den mangfoldighed tiltaler mig - måske fordi jeg kommer fra det offentlige sundhedsvæsen, hvor jeg har været i rigtig mange år. Jeg troede egentlig, at jeg skulle bæres ud fra min arbejdsplads på Køge Sygehus, men ved den sidste store sparerunde

Men her prøver vi så at hjælpe videre med at finde en offentlig klinik med kortest ventetid. Derudover vejleder jeg nyansatte kolleger.

Jeg arbejder hjemme to dage om ugen. Mandag morgen ville det tage mig to timer at komme til Herlev her fra Stevn, så det er skønt med den mulighed. Det giver mig ro, fordybelse og koncentration frem for at være på et storkontor hver dag.

Generelt er det bare dejligt, at jeg nu er i et job, hvor jeg kan bruge den tid, jeg vil på samtalen, omsorgen og empatien. Den største forskel fra før til nu er hjemmearbejdet og så den fysiske patientkontakt, som jeg ikke har. Men når jeg taler med en kunde, får jeg meget nemt et klart billede af dem, ud fra det de fortæller mig, og det hjælper mig meget i forhold til sagen og journaloptagelsen. Jeg tror, det er fordi, jeg har set så mange patienter igennem mit arbejdsliv.

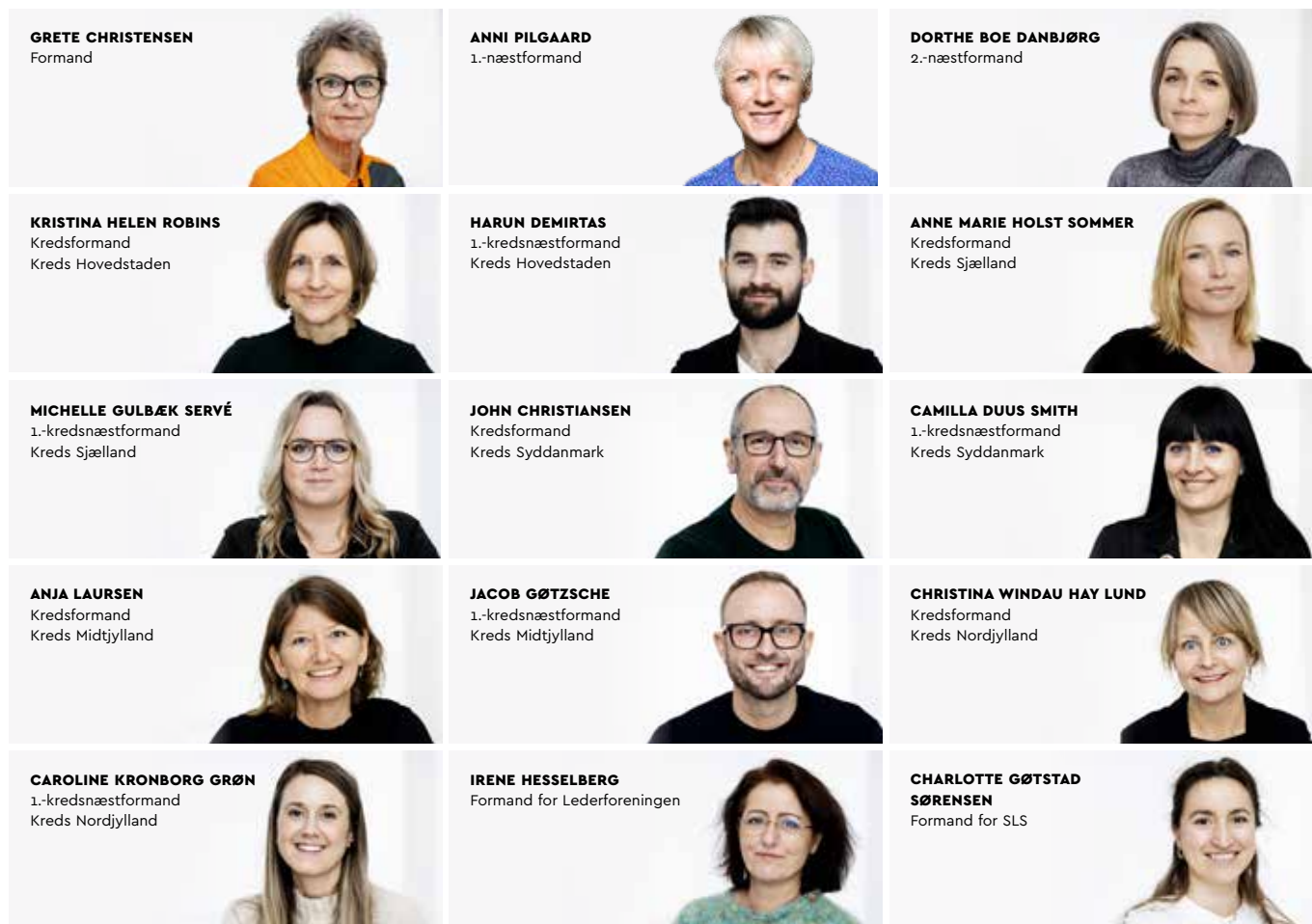
Det er et dejligt arbejde med stor fleksibilitet, stort fokus på kompetenceudvikling og anerkendelse fra ledelsen. Og så er det fantastisk, at jeg kan gå ud og få frisk landluft i pausen. Jeg bor på en gård på landet, så jeg nyder at gå en tur med vores hund her i den skønne natur. Spisepausen står tit på walk and eat.” ☀

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og jobsøgning på dsr.dk Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karrieremuligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

DANSK SYGEPLEJERÅDS HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederforeningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Anne Bendix Andersen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Luisa Gorgone

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Åbningstid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktoplysninger på kredsens
medarbejdere og formandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hyltdgaard

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjaelland@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Puk-Maria Holmgaard

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Lotte Niebur

Fælles postadresse
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
8600 Silkeborg
Du er altid velkommen i
åbningstiden, men ring
og aftal tid.
Telefon: 4695 4600
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 13.00 - 15.00
Fre 10.00 - 12.30

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

EcoPark
Bautavej 1A
8210 Aarhus V
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Iben Gravesen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

Intensivsygeplejerske og sygeplejersker – ønsker du en attraktiv løn og frihed?

Vi har job til dig som intensivsygeplejerske og sygeplejerske i hele Norge. Hos os får du fleksibilitet og du har indflydelse på, hvor og hvornår du vil og kan arbejde.

Vi tilbyder dig en attraktiv og konkurrencedygtigt løn, og vi betaler bolig og rejse. Du vil få en kontaktperson, som er sygeplejerske, og som klarer det praktiske. Dedicare er Norges største vikarbureau indenfor det sundhedsfaglige område.

Vi har en god sommerbonus.

**www.dedicare.no/nurse
+47 74 80 40 70
nurse@dedicare.no**

DEDICARE